

REMEMBER

Singuri

suntem singuri
singuri
dintotdeauna
pentru totdeauna
visăm diferit
atomii n-au ferestre
porțile n-au porți
se plânge mult
în cer
cu lacrimile noastre
Dumnezeu își alină
însingurarea

nici o lacrimă
nu a rămas
neplânsă

Iulia Olaru

22 februarie 1963-22 iulie 2013

ISSN 2501-451x
ISSN-L 2501-451X

C
r
o
n
o
g
r
a
f

Revistă de cultură
și atitudine

nr. 1 (5), an II, martie 2017
Apare trimestrial

Cenaclul Cronograf

Redacția:

Redactor șef:
Robert Laszlo

Secretar de redacție:
Loredana Știrbu

Redactori:
Felician Pop
Vasile Conioși Mesteșanu
Cornelia Bălan Pop
Bogdan Roștaș

Tehnoredactor:
Andreia E. Precub

Ilustrații:
Petho Bruno

Adresa redacției:
Mihai Viteazu, nr. 32, Satu Mare
Telefon: 0771017678

e-mail: revistacronograf@yahoo.ro

Publicație apărută sub egida Consiliului
Județean Satu Mare și a Centrului Județean
pentru Conservarea și Promovarea Culturii
Tradiționale Satu Mare

Tipar realizat de Editura Ecou Transilvan
Cluj-Napoca,
e-mail: office@edituraecou.ro
telefon: 0745.828.755; 0364730441

*Responsabilitatea conținutului acestei
publicații revine semnatărilor textelor.*

Cenaclul Cronograf

BECIUL CU PORUMBEI ALBI

Vasile CONIOȘI-MESTEȘANU

După o iarnă atât de adevărată, orice adiere trezește în noi mugurii noului. Am trecut, cât a fost iarna de iarnă, într-un ritual ordinar și mercantil, pe lângă ei, posomorâții de la 407.

Porumbelul, pasărea cea mai larg răspândită în Europa, această gingașie de câteva sute de grame, pildă de atașament și dragoste față de perechea și de puii săi – curierul veștilor bune, dătătoare de speranță, mesagerul dragostei și al bucuriei, porumbelul alb ocupase beciul unei case imense.

În pasul meu grăbit matinal, cu tălpile negre însemnând zăpada, era ceva din zborul lor ferecat cu gratii? Cu o lumină difuză, scurgându-se până pe trotuar, beciul cu porumbei îmi releva în fiecare dimineață existența unui tărâm underground, cu personaje demne de un destin mai bun.

Albul zăpezii de pe trotuar, scrâșnind sub picioare, se termina undeva deasupra cerului lor din care coborau două becuri veșnic aprinse, asemeni culei în care zmeul aruncase hoțește Soarele și Luna.

Revenirea pe înserate în burgul nostru cel de toate zilele îmi provoca un ciudat atașament de grup, un spirit

de turmă, contaminat de la puhoiul de ciori, întorcându-se obosite, dar sătule la răsfățatele Grădini ale Romei de pe Someș.

Câtă ură / ciudă / furie / și sfinți strecurați printre dinți pentru această pasăre ocrotită de lege, în veșnic cantonament lângă gară, dar fără intenția de a pleca cu trenul sau autobuzul.

Toată iarna au împodobit brazii din proximitatea parcului, acoperișurile și parcările fără plată.

Înrudite cel mai mult cu frumoasele păsări ale paradisului, ciorile sunt, dincolo de legende și filme, cele mai inteligente păsări, învățând în proximitatea omului să să descurce în situații foarte diverse.

Așadar, ca două fețe ale aceleiași zile, vedeam dimineața gingașii porumbei albi zăbrelți în beci, iar seara, când oboseala îmi atenua simțurile, norii de ciori reveneau acasă de la prohodul soarelui, răpus încă o dată.

Docili, dresați și fără pată, cei de dimineață așteaptă vremuri mai bune, sezonul nunților desferecate la buzunar, să poată zbura din mâinile mirilor cât mai sus, amușinând gustul libertății.

Cu plămâni umpluți de bucuria momentului, țâșnind ca la primul zbor, mesagerii albi ai regizorului vor descrie pe cer semnele binecunoscute.

Cu lecția învățată, vor coborî de bună voie în beci, visând apoi la următoarea împreunare ritualică.

Stăpânul acestor făpturi diafane, în fracul său negru, e cu picioarele pe pământ, și pentru el coborârea subpământeană și zborul nupțial sunt două lucruri utile, pe care le-a învățat în proximitatea omului.

Poezie

Nichita DANILOV

Prag

Drumul până la pragul casei tale
l-am pavat cu versete din Dante,
dar și cu cele zece porunci,
precum și cu alte perceptive morale
pe care iată, acum,
învârtind un set de chei între degete,
ca pe un șirag scump de mătăanii,
le călcăm în picioare

Pietre

Pietrele mergeau după pietre;
fiecare piatră ținea în mână o altă piatră,
când ajungeau în dreptului focului aprins,
despicau pietrele în două.
De o parte puneau viscerele de bărbat,
de cealaltă pe cele de femeie,
după care își înălțau fața spre cer,
rugându-se la lună plină.

Întinși pe trotuar, priveam
mucurile de țigară lipite
de caldarâm, dar și de bolta cerească;
priveam burlanele caselor
din care picura tăcerea,
căzând asemenea unor bănuți de ceară

în sufletele noastre
pe jumătate vii,
pe jumătate moarte

Și noi stăteam pe o terasă goală,
priveam frunzele ce cad,
priveam scaunele goale,
răsturnate pe sub mese.
Scuturam scrum în farfurioarele de ceai
pline ochi, priveam melcii ce năpădiseră
masa și picioarele și mâinile
acoperindu-ne brațele, degetele.

Pașii noștri se îndepărtau
pe caldarâmul umed
pe care înaintau pietrele
cu fața tăcută, cufundată în întuneric.
Cu mâinile înfundate în buzunare,
mergeam tăcuți pe străzi,
gândindu-ne la țara noastră din vis,
la țara pierdută.

Pelelinaj

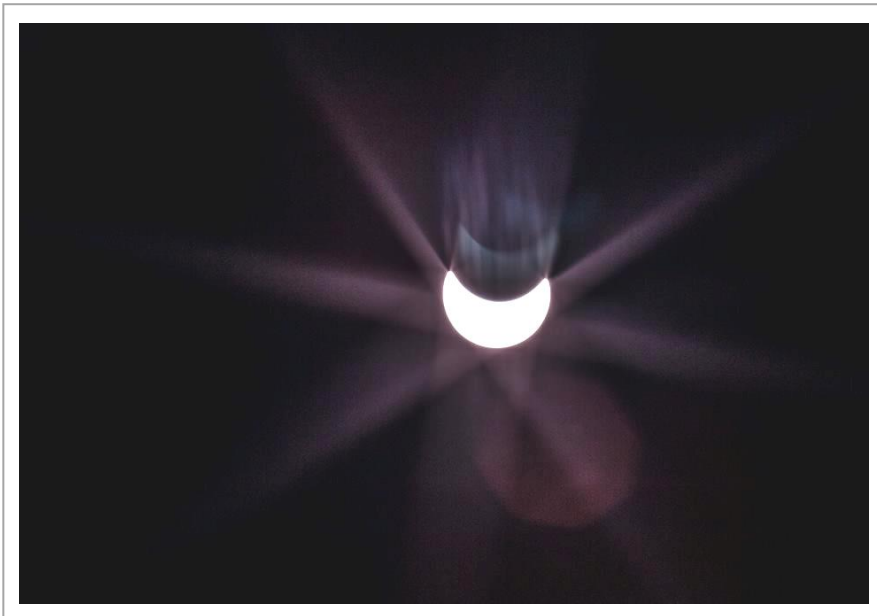
Îmi leagăn singur umbra
ca pe-o păpușă de ceară
înfășată în cârpe
o leagăn tăcut până adorm
și apoi, așa adormit,
cu capul năucit de somn
ies pe ușa casei direct
pe bulevardul orașului luminat
de reclame
unde văd trecând
un cortegiu de bărbați și femei,
care își leagănă tăcuți
umbrele-n brațe până adorm.

Clipesc de trei ori și-mi scutur
cu durere somnul de pe pleoape
și adorm iar pornind încet
încet pe urmele tuturor adormiților
care trecând încolonați pe străzi
își leagănă scâncind umbrele-n brațe.

O țară a somnului

Da, există o țară a somnului
unde, în vase de bronz
și amfore de lut ars,
stau umbrele sufletelor noastre
în adormire:
plici-plici-plici,
cântă pasărea în adâncul cerului,
plici, plici, plici
va veni vremea
când tot ce-a fost dincolo
se va întoarce aici...

Da, există o țară a somnului
unde, în vase de bronz
și amfore de lut ars,
fumează umbrele
lucruilor ce zac în adormire...

LOGODNA CONTEMPLAȚIEI NOETICE (în *Ultimele sonete...*)

Eseu

Prof. Dr. Const. MIU

Isihia înseamnă revenire în sine. Retrăgându-se înlăuntrul sinelui, „isihastul pătrunde în camera de taină a inimii și, stând în fața lui Dumnezeu, ascultă Cuvântul fără de cuvinte al Creatorului său.”¹⁾ Logodna contemplației noetice are loc în inima omului – „acel loc tainic (...) al întâlnirii cu Dumnezeu.”²⁾ Această comunicare și comuniune, prin iubirea reciprocă între Dumnezeu și om este descrisă astfel de către Părintele Stăniloae: „Dumnezeu își trimite energia în om. Iar erosul divin, coborând în om, îl face pe acesta să absoarbă proiecția chipului lui Dumnezeu în sine. Dar nu e mai puțin adevărat că energia divină, odată comunicată omului, se întoarce spre Dumnezeu și în această întoarcere a ei ea îmbracă forma afecțiunii subiectului uman.”³⁾ Spre a vedea care sunt formele de manifestare ale isihiei în *Ultimele sonete închipuite...* (volum de versuri scrise între 1949-1958 și care îl reprezintă integral pe marele poet religios V. Voiculescu), precum și realizarea logodnei contemplației noetice, se cuvine să pornim de la considerațiile lui Valeriu

Anania, din cartea sa *Din spumele mării*: „Sonetele nu trebuie înțelese ca poeme de dragoste vis à vis de ființa iubită, ci sunt un *dialog între două persoane care se cunosc, se caută și se iubesc reciproc.* (...) *Sonetele au o rudenie mult mai apropiată cu cel mai frumos poem de iubire din literatura universală – Cântarea Cântărilor.* Deși acesta, la nivelul textului, e un dialog între două ființe iubite, un bărbat și o femeie (dialog a cărui alternanță e, de asemenea, asimetrică și deseori ambiguă), *el are și un conținut alegoric, în sensul iubirii dintre Logos și sufletul omului* (...). Dacă alegoria *Cântării Cântărilor* se sprijină pe relația dintre Logosul divin și sufletul uman, doctrina isihastă deplasează accentul principal pe inima omului, cuvânt de genul feminin, atât în limba elină, cât și în cea română (...). Inima (kardia) nu înseamnă atât organul anatomic, cât centrul spiritual al omului, eul cel mai adânc și adevărat. (...) E de bănuț, așadar, că *ori de câte ori în textul Sonetelor se face referire la o EA, aceasta nu poate fi decât inima, principiul feminin al ființei bărbătești, principiu de care nu e lipsit nici Logosul.* (...) Vom mai observa că

dacă dialogul se consumă nu pe orizontală, cum este în *Cântarea Cântărilor*, ci implică planul vertical, ca acela dintre Cătălina și Hyperion.”⁴⁾

Atât cât s-a putut la vremea respectivă, critica literară a sugerat interpretarea *Sonetelor* voiculesciene din perspectivă religioasă. Vom aminti aici opiniile lui Liviu Grăsoiu, precum și pe cele ale Roxanei Sorescu.

În cartea sa *Poezia lui V. Voiculescu*, Liviu Grăsoiu propune cinci modalități de interpretare a *Ultimelor sonete închipuite de Shakespeare, în traducere imaginată de V. Voiculescu*:

1. Cele 90 de poeme stau sub zodia erosului (ilustrative fiind sonetele: 30, 47, 49, 56, 66, 74). Acestei teme generale i se subsumează *motivul căutării perechii ideale* (sonetele: 10, 16, 44, 51), precum și *motivul disperării bărbatului trădat* (sonetele: 6, 38, 52, 53), ca și cel al *feminității* (sonetele: 64, 66, 74).

2. Sonetele voiculesciene pot fi considerate, în ansamblul lor, „un roman epistolar în versuri” (s.n.).

3. Multe dintre aceste sonete pot fi considerate drept *rugi fierbinți adresate divinității*” (s.n.). Semnificative ar fi sonetele 17, 36.

4. Invocându-se predilecția lui Voiculescu spre pastişă (mai cu seamă în volumul de început – *Poezii*, 1916), după modelul unui maestru – în speță Vlahuță –, *Sonetele...* au fost considerate drept *poezie după un anumit model*, în acest caz fiind vorba de Shakespeare. Ca atare, *Sonetele...*

devin „...un joc, o virtuozitate imaginată în manieră shakespeariană.”⁵⁾

5. *Sonetele...* pot fi considerate, sub aspectul formei, „...un singur și amplu poem, perfect unitar, un *poem-sinteză* asupra unei sumedenii de întrebări ridicate de întreaga poezie voiculesciană (...) Este, aici, încununarea unui lung efort de meditație artistică.”⁶⁾

În volumul al doilea al cărții sale *Scriitori români de azi*, criticul Eugen Simion oferă trei *direcții* de receptare a *Sonetelor închipuite...*:

a) „Nu sunt uitate noțiunile creștine de virtute și păcat, amândouă, în concepția poetului, radioase, căci puterea iubirii este de a face «ceresc» veninul și de a înnobila viciul. (...) Într-un sonet citim: «Iubirea și credința pe dos sunt blestamate». Există, deci, o conștiință a culpei, exprimată printr-o *terminologie biblică*.” (s.n.);

b) „Sonetele (...) lui V. Voiculescu ascund și un al doilea plan, plin de *obscurități voite*. Critica a remarcat imprecizia obiectului, ezitarea între un el și o ea. (...) Se pot face multe speculații pe seama acestui obiect androgin...”;

c) „Interpretările pot merge și în *altă direcție* (...) în a exprima *formele unei iubiri spiritualizate*.”⁷⁾

Iată acum și considerațiile Roxanei Sorescu, în eseu V. Voiculescu – *Inițiere prin eros*: „Iubirea ca unică sursă a gnozei se regăsește în formă alegorică în mitologia greacă și, sub

forma revelației și a euharistiei, în simbolică creștină. *Imagistica biblică nu a dispărut din Sonete...*, ea (...) coexistă în simbioză cu imagistica păgână. (...) *Inițierea lui Voiculescu are ca punct de contact cu creștinismul identitatea cunoașterii prin iubire cu cunoașterea revelată.* (...) Așa cum prigonitorului Saul i s-a revelat pe Drumul Damascului lumina lui Cristos, tot așa iubirea realizează pentru poet starea de fericire angelică dinainte de întrupare. (...) Inițierea prin eros mai coincide cu creștinismul în nevoia de ispășire prin suferință: așa cum pentru cel ce crede în transmigrarea eternului suflet mereu în alte corpuri, durerile dintr-o viață anterioară, creștinismul pregătește pe credincios pentru o viață fără durere prin lipsa de prihană a unei existențe duse întru perfecționarea spirituală.”⁸⁾

În ceea ce ne privește, considerăm că *Sonetele... rezumă, într-un genial compendiu, poezia religioasă a lui V. Voiculescu, accentul punându-se pe isihasm și* – vom vedea – *logodna contemplației noetice.*

Aproape toate sonetele lui Voiculescu au – așa cum însuși poetul mărturisește – valoarea unei *rugăciuni isihaste* („Sunt *psalmii mei* o taină, o *rugă necurmată*” – s.n.), prin care fie că încearcă să se angajeze în urcușul desăvârșirii duhovnicești, fie că dorește inhabitarea divinului în uman (ca în *Sonetul 22*). Vom urmări în continuare atitudinea eului poetic, în funcție de aceste două dimensiuni spirituale, a căror finalitate este – cum spune

Nichifor Crainic – „căsătoria duhovnicească”.

În finalul *Sonetului 2*, poetul își declară intenția concretizării periplului spiritual: depășirea condiției umane, întru desăvârșirea sa duhovnicească, prin unirea cu Cel Veșnic:

Râvnesc nenfăptuitul
vis al desăvârșirii;
Ca-nalta-Ți frumusețe
să nu fie o nălucă,
– Cu clipa-n zbor venită
cu alta să se ducă –
Voi sparge-ntârziatul decret
de lut al firii:
Ca ea să dăinuiască
de-a pururi roditoare.

Vom observa că declarația aceasta conține câțiva termeni care, puși în legătură cu Absolutul, capătă valoarea unor superlative stilistice: „*nenfăptuitul vis al desăvârșirii*”, „*nalta frumusețe*”. Aceste construcții augmentative definesc Nelimitatul la care râvnește sonetistul, a cărui desăvârșire – „*nalta frumusețe*” – îl atrage magnetic. Poetul e conștient că Cel spre care va „*zbcu*ni” ca „*o flacără târzie*” nu se lasă prea ușor cunoscut, de aceea îl numește într-un loc „*prinț hermetic, ca-ntr-o eternitate*”. Viața mistică este „*viață în divin și divinul în spiritualitatea Bisericii de Răsărit nu este în primul rând putere, ci izvorul din care țâșnește făptura cea nouă și noua viață*”.⁹⁾ *Făptura cea nouă* este cea unită, prin iubire, cu Dumnezeu: „*Iubirea este, după calitatea ei, asemănătoare cu Dumnezeu*” – spune Sf. Ioan Scărarul.¹⁰⁾ O astfel de iubire reciprocă îi face pe

cei doi protagoniști „*egali în frumusețe*”, iar forma ei de manifestare este Lumina dumnezeiască: „Să ne topim în alba, zeiasca voluptate...” (*Sonetul 16*). Simpla rostire a numelui celui care este *sol dezrobirii* are darul să aducă în inimă isihia, înlesnindu-i astfel omului desprinderea de condiția de rob:

A fost de-ajuns un nume,
al Tău, sol dezrobirii,
S-au spart și veac și lume;
ținut prizonier
A izbucnit din țândări,
viu, vulturul iubirii. (*Sonetul 16*)

Este locul să precizăm că în versurile citate mai sus poetul se dovedește a fi adeptul isihismului practicat și recomandat de Sf. Evgharie, care pune accentul pe contemplarea intelectuală și rugăciunea minții monologică. Tocmai acest aspect îl ilustrează Voiculescu în primul vers reproduș de noi: „A fost de-ajuns un nume, al Tău, sol dezrobirii”.

Cei care cheamă acest *nume* trebuie să conștientizeze prezența Domnului, „să aibă în inima lor convingerea intensă și înflăcărată că se află în prezența nemijlocită a Mântuitorului.”¹¹⁾ Din această convingere ardentă se naște *iubirea* – *poarta ce duce la unirea spirituală*. O astfel de iubire „fără sațiu și fără limite” e una înălțătoare, deasupra păcatului, ca și a patimilor: „Iubirea ni-i sfințită de marea-i înălțime,/ (...) Acolo sus, păcatul n-ajunge nici ca gând,/ Și vițiul nu suie nici în închipuire” (*Sonetul 18*). Pe măsură ce se purifică de patimi, omul crește în

dragostea față de sacru (cf. Dumitru Stăniloae):

Mă lupt să scap iubirea
de pățimașul trup (...)
S-o curățesc de carne,
ca de pe aur zgura;
Să te ador în suflet;
doar duhul să-Ți aleg –
O veșnică-mbinare
a două raze line...
Dar cum Te-arăți, mă-ntunec...
și sufletul întreg
Se face ochi, piept,
brațe... zbuclite către Tine,
Pâlpâitor de poftă,
iar dinainte-Ți cad;
Din nou vremelnicia
își cască-n mine-abisul.
(*Sonetul 81*)

Dragostea curată presupune nepățimire: „Iubirea vine în suflet în toată splendoarea ei după ce am ajuns la nepățimire”.¹²⁾ Inima credinciosului nu se poate deschide spre a primi iubirea lui Dumnezeu, dacă nu este golită de patimi: „Lepădarea desăvârșită a omenescului (...) reprezintă începutul științei ascetice.”¹³⁾ Iubirea asociată cu Lumina dumnezeiască „ne face să vedem întunericul din lăuntru nostru.”¹⁴⁾ Sesizăm în ultimele versuri citate mai sus zbaterea eului poetic între astral și teluric, între iubirea sacrului și *poftele pâlpâitoare* ale trupului. Zbaterea aceasta capătă accente dramatice, fapt relevat prin folosirea unor *construcții iterative*: Dar cum te-arăți, mă-ntunec (...)/(...) iar dimineața-Ți cad/ Din nou vremelnicia își cască-n mine-abisul”

Cronograf

(s.n.). Recunoaștem aici efortul ascetic ce precede mistic: „Prin înfrânări și chinuri asceții ating extazul” – spune poetul în **Sonetul 25**. Lumina dumnezeiască – zice Arhimandritul Sofronie – „vine în timpul rugăciunii”, unindu-se cu iubirea credinciosului, făcându-l astfel pe acesta să-și vadă sinele: „...deodată iubirea se contopește cu Lumina și Lumina pătrunde în suflet...”¹⁵ Acest aspect îl întâlnim în **Sonetul 17**:

Iubirea pentru Tine-mi veni
nu ca un fur, (...)
Ci în lumina-naltă
a marelui azur.
Abia acum descopăr
mărețele-ncăperi
Ce stau deșarte-n mine (...)
Te așteptam, să-mi umpli
Tu, tânărul meu soare,
Adâncul vast cât lumea...

Sesizăm în versurile de mai sus nevoia de *inhabitare a sacrului* aflată în legătură directă cu *motivul așteptării*, iar momentul purificării e deja consumat: „...mărețele-ncăperi/(...) stau deșarte-n mine”(s.n.). Sacrul ce este așteptat sub forma *luminii înalte a marelui azur* este recunoscut a fi *tânărul meu soare*.

NOTE:

1. Kallistos Ware, *Împărăția lăuntrică*, asociația creștină Christiana, București, 1996, p. 86.
2. Paul Evdokimov, *Cunoașterea lui Dumnezeu*, asociația creștină Christiana, București, 1995, p. 106.
3. Pr. Prof. Dr. D. Stăniloie, *Spiritualitatea ortodoxă*, Ed. Institutului

biblic și de Misiune al BOR, București, 1992, p. 261.

4. Valeriu Anania, *Din spumele mării*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1995, p. 188-190.

5. Liviu Grăsoiu, *Poezia lui V. Voiculescu*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 105.

6. Idem, p. 105.

7. Eugen Simion, *Scriitori români de azi*, volumul al II-lea, Ed. Cartea românească, București, 1976, p. 297, 301, 302.

8. Roxana Sorescu, V. Voiculescu – *Inițiere prin eros*, în *Interpretări*, Ed. Cartea românească, București, 1979, p. 129-130.

9. Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, asociația creștină Christiana, București, 1995, p. 97.

10. Sf. Ioan Scărarul, în Pr. Prof. Dr. D. Stăniloie, *Spiritualitatea ortodoxă*, ed. cit., p. 259.

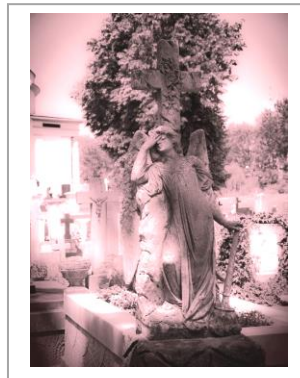
11. Kallistos Ware, op. cit., p. 91.

12. Pr. Prof. Dr. D. Stăniloie, op. cit., p. 225.

13. Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, ed. cit., p. 102.

14. Arhim. Sofronie, *Mistica vederii lui Dumnezeu*, Ed. Adonai, București, 1995, p. 107.

15. Idem, p. 104.

ELEGIE

Poezie

Christian W. SCHENK

Un argument

*Întors în afară stă Eul emfatic
Privind printre gene cuprinsul apatic
De albe cuvinte spre munte, spre hău,
Uitat în afara întorsului Său –*

I

Auzi cum bat la porțile închise
acele mâini
cuprinse-n rugăciuni și îngerii
de pază-ngenuncheați
stau orbi și muți pe pragul încă
cald de atâtea treceri
și nu se miră, nici nu se întrebă
de ce din mâini
nu se ridică fluturi, de ce în falduri
nu se-neacă umbra Divinului
ce stă nepăsător
în colțul veșniciei Sale;
de ce se uită – cu ochi somnoroși –
(plecați în sine)
la un punct imaginar?

Nici dangățul atâtor limbi
în ceruri de guri umile
nu ajung în sfera-mpărăției
strâmtorate de iluzii –
(La ce folos harul gândirii
când e împinsă-n contra firii?)

Din nopți se scurg pe străzi
falduri de ziua

și până-n zori dispar în catacombe;
cu pergamentu-n mâini coboară luna
pe argintatele frunze de vară
soptind în somn copacului: – Citește!
Clopotele bat pământul
Ca să-și tragă jurământul
De-a nu-și ține limba-n loc
Atârnată de soroc.

Ascultați cum toaca sună
În chilie de o lună;
Fără morți ori parastas
Duce vecera de nas.
- Păi bat toangele de-o lună
și cânt morților în strună.
- Păi stau morții pe la porți
și nu știu că-s încă morți.

Nici nu au de unde-a ști,
Că crescuți, nu-s din copii,
Ba mi-a spus luna la joc
Că ei nu-s născuți deloc.
- Viața-ntrebă curioasă
Dacă viața-i dureroasă!
Ce să-i zici când vii pe lume
Fără clopote și nume?

Cronograf

Copacul însă se oprește-n nemișcare
gândind prin rădăcini la pergament
și-apoi deodată iese o lumină
din umbra unui soare nemilos
trăgând prin liniștea de pace o brazdă
de toamnă – ba mai mult, de iarnă
iar frunzele își trec păcatul
din verde-n pergament de primăvară.

II

Atunci când aplecarea peste tine
va trece ca o briză peste veacuri
mă voi preface oare-n șoapta care
te-a colindat în miez de noapte?
În care roșu ți-ai aprins adâncul
străfulgerat de geana mea necoaptă
în arșița întregului abis de dumeriri
și limbi păstrate-n ordinea pierzării?

Fără să-ți las pupila adormită
încerc s-ascund sub gene stropul sacru
al trecerii prin nemurirea noastră;
acolo undeva un chip – mereu –
se va preface într-un fel de tu și eu
ce-și va desparte-n veac de veac lumina
întoarsă-n bezna Sfintei Iacobina.

Cu fața-ntoarsă spre izvorul clipei tale
vom trece-n cerc uitând adiacența.
Ca să-nțelegi ce-a fost de înțeleș
mergi mai departe-n cerc, nedumerit,
și-odată vei ajunge la-nceputul
întregului neînțeleș de sine
uitând că știi de mult tot ce-ai uitat.

Perdeaua trasă peste lumea ta bizară
și-a descojit mătasea-n
sogn de semne –
așa ai început a trece lumea
în împărțiri de sunet și culori

III

Gândul a căzut din cuibul
genelor închise-n falduri
ridicate-n rugăciuni;
cuvântul aruncat spre cer
cade-n pământ ca sulițe otrăvite
cu ploaia de necoapte rugăciuni
și veștejește
sub genunchii descojiți de meandrele
atâtor veacuri mate.

Desigur, nu-i deloc ușor
să stai de veghe-n colțuri de biserici
unde n-ai fost nicicând o lumânare,
unde ai tăi n-au adormit sub piatra
acelor lespezi strănse din Carrara.

Oglinda lumii se întoarce în afară
s-adulmece rărunchii ogindirii
închiselor speranțe-n temnițe
de coji ținute-n mâini,
de mâini necoapte.

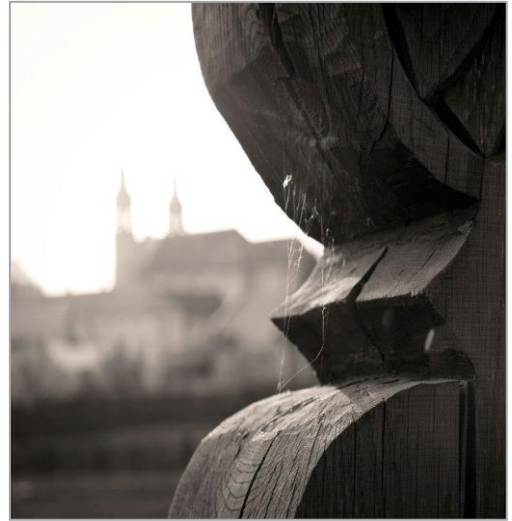
Întregul se adapă din
speranța trecerii noastre
ca o briză peste marea lumii
ce se întoarce-n poala neființei.

Avem dovada întregirii noastre?
Avem un Torso întregit din două mâini?

Îndrăgostiților, închideți geana frunții
și înfruptați-vă cu îngerul din voi!
Restul e pacea trecerii divine
prin permanența efemeridelor din noi –
Divinul curge într-un cerc deschis
în care noi – zidari – trăim din artefacte
pe locuri de ruine goale.

N-a fost lumină oare în speranță,
n-a fost un gest ce ne-a închis în el?!
Noi însă am dorit zidirea
Divinității între două pietre –
Apoi durerea despărțirii sacre
ne-a-nvinuit de trecerea ecvestră
din marmora cioplită în genune
și prăbușirea ei în fund de mări.
Doar valurile mai aduc aminte
de respirarea primelor atingeri:
la început pline de inocență
apoi pline de răzvrătirea noastră.

Divinul crește dincolo de noi –

OGLINDA GORGONEI

Proză

Loredana A. ȘTIRBU

Din locul în care sunt, văd până departe, acolo unde pădurea urcă domol pe coamele dealurilor în satele vecine. Pământul este umed, zilele trecute a plouat în reprize, iar soarele nu a fost suficient de prezent ca să-l usuce. Mi-am pus sub fund o carte, ca să nu îmi fac o pată pe rochie, nu că aș fi eu cine știe ce mironosiță, dar dulapul meu nu dă pe dinafară de plin. Rochia asta pe care o port azi e din lână, cam veche și scămoșată, odată de un verde pal, are acum o nuanță nedefinită, dar nu-mi permit să fac mofturi. Multe din prietenele mele o duc și mai rău. Noi avem noroc că tata este angajat la stat și salariul este mai mare, în plus nu trebuie să plătim niciodată când mergem cu trenul. Iar asta e un avantaj mare, spune el.

Ida, fata vecinilor noștri e subțirică, cu tenul alb ca un porțelan, părul negru sârmos îl poartă prins în două cozi împletite. Stă lângă mine, își ține capul sprijinit în palme. E mai isteță ca mine, ca să poată sta tolănită a adus o cergă mică de acasă. În timp ce stă pe burtă își bââie picioarele.

- A venit tata aseară. Am văzut că-i supărat, dar nu a vrut să îmi spună de ce. Ce s-o fi întâmplat? Ida mă privește întrebător.

- De ce mă întreb pe mine? Nu-s ghicitor în stele.

- Nu, dar tu știi toate bârfele și noutățile. Păi nu spune nea Ion mecanicul toate veștile când oprește în stație? Plus călătorii.

- Nu trag cu urechea la ce spun oamenii, dar se mai întâmplă să aud fără să vreau câte ceva. Toată lumea vorbește despre război și despre schimbări. Mai nou, i-am prins de câteva ori pe ai mei vorbind în șoaptă. Nu am reușit să aflu despre ce.

- La fel fac și ai mei. Iar ce mi se pare ciudat este că tata merge des în oraș, uneori lipsește zile întregi. O întreb pe mama de el, unde e, când vine, dar îmi răspunde evaziv. Nu-s proastă, Margo. Unde mai pui că încep să dispară lucruri din casă. Știi tabloul ăla de Grigorescu?

- Care, Fata cu mărgele roșii?

- Da. A dispărut, plus tapiseriile vechi și o parte din tablourile de pe hol. Când i-am întrebat pe ai mei

unde sunt, au început să dea din colț în colț. Până la urmă mi-au spus că le-au dus la un evaluator la Cluj.

- Ciudat.

Spun asta încercând să leg lucrurile în mintea mea.

- Bine, hai să mergem la mine să vezi ce mi-a adus tata de la oraș.

Și acestea fiind zise, își strânge cerga și o ia înainte printre meri.

Aud trenul, tata este deja pe peronul gării ca să îl întâmpine. Nu trec prea multe trenuri pe aici, săptămânal trece unul singur dus-întors, vinerea. Dar tata îl salută de fiecare dată de parcă ar fi trenul regal. Cei câțiva pasageri îi fac bucuroși cu mâna. Este un adevărat ritual. Mecanicul îi face semn, el și tata se cunosc de mult. De câte ori oprește în stație, mama îl servește cu o cană de ceai sau cafea. Uneori și cu prăjitură. Sinceră să fiu, prăjiturile nu sunt atuul mamei, în schimb ciorbele și tocănițele... mmm.

Satul nostru ascuns printre dealuri și livezi e străbătut în aceste zile de un fior anume, un freamăt și o neliniște care crește cu fiecare zi și asta până duminică seara. În curtea școlii va avea loc Balul Narciselor. Pentru cei care nu au stat vreodată la țară nu știu cât de important este un bal. Nu prea poți face multe ca să te distrezi, duminica mergi cu familia la biserică, iar în restul zilelor se muncește la câmp sau în gospodărie. Îmi place toamna când merg cu fetele și femeile la șezători. Cu siguranță torsul și țesutul sunt mai interesante

când sunt împletite cu povești și bârfe de prin sat sau satele vecine. Aici zilele de sărbătoare sunt așteptate de toată lumea cu agitație și speranță. Ceva se întâmplă... ceva este altfel.

Nu avem de mers prea departe, livada se află în spatele conacului în care locuiește Ida cu părinții ei. Intrăm prin porțița din spate. Conacul cocoțat aproape de culme a fost multă vreme un fel de loc misterios pentru mine. Impresionantă prin dimensiuni, construcția avea un foișor piramidal din lemn, holuri largi de marmură albă și neagră aranjate ca o tablă de șah. Abia mult mai târziu am realizat că aduce mult cu arhitectura caselor din Predeal și Bușteni. O influență austriacă evidentă.

Mama Idei ne îmbie cu mere, dar nu aveam poftă niciuna. Din bucătărie se simte miros de plăcinte. Așa că mai răbdăm nițel până sunt gata. Am așteptat-o până și-a îmbrăcat rochia adusă de la un magazin exclusivist de la Viena. Tatăl Idei este un om bogat, comerciant din tată-n fiu, are fabrici și magazine în multe orașe. Idei îi stătea bine albastrul acela regal, rochia din catifea fină cu guler de dantelă neagră îi vine puțin mai jos de genunchi și îi subliniază silueta filiformă, grațioasă.

- Ce spui... îți place?

Apoi se rotește ca un titirez prin cameră.

- Superbă, așa ca tine.

Cronograf

- Crezi că o să remarc?

- Cine? am întrebat făcând pe proasta, deși știam că era îndrăgostită lulea de Otto Cel Blond. Otto asta era în opinia mea un tip nesuferit și îngâmfat din satul vecin. Iar de când cu nebunia asta de rasă ariană devenise și mai încrezut. Ai lui veniseră de pe plaiuri germane cu multă vreme în urmă și munciseră cot la cot cu ceilalți săteni, dar acum... se credeau mai speciali.

- Cum cine? își pune mâinile în șold și mă privește suspicioasă.

- Numai dacă n-a orbit între timp, dar mă îndoiesc. N-ai tu norocul acesta.

Se dansează afară în curte, vremea este splendidă, e cald, spre marea bucurie a tuturor. Fetele poartă coroane de narcise, iar băieții le au prinse la rever. Balul Narciselor este o tradiție aici, unde primăvara sunt câmpuri întregi de narcise albe. Când eram copil mergeam să le culegem, apoi făceam buchețele și le vindeam călătorilor din tren și asta spre groaza mamei. Dar ce parfum umplea satul... Și acum, narcisele sălbatice sunt florile mele preferate.

Rochia mea din șifon alb cu buchețele mici de panseluțe îmi scoate talia în evidență, așa că nu-i de mirare că simt privirile bărbaților alunecându-mi pe corp. Unele sunt jucăușe, dornice, altele de-a dreptul dezgustătoare.

Melodia este una de pe la noi, mai ritmată, însă vioara nu a fost acordată și sună strident, dar

dansatorii sunt atât de absorbiți de dans, încât nu-i deranjează. Îl știu din vedere pe tânărul care îmi este partener de dans, are palmele fierbinți lipite de spatelul meu, din cauze pe care nu mi le explic transpiră puternic și asta mă irită, își lipește buzele de urechea mea și îmi șoptește nimicuri. Singurul avantaj în toată chestia asta este că am partener și nu sunt una din fetele care îngroașă rândurile pe margine.

Bărbații și tinerii sunt tot mai puțini, războiul care se apropie a făcut ca o mare parte din ei să se înroleze. Mama este foarte îngrijorată, zvonurile care se aud nu sunt din cele mai bune. Situația politică a lumii nu se arată prea roz. Știrile sunt contradictorii, alarmante și, după cum se pare, Ares va avea din nou câștig de cauză într-o lume care nu și-a revenit total după ultimul război.

Tata este și el neliniștit, nu vrea să o arate, dar îl cunosc. Are o răspundere față de noi trei. Doar Firel, prâslea casei nu e afectat de problemele lumii. Mama spune că singura lui grijă pe lumea asta este să îi scoată ei peri albi.

Tocurile îmi mai intră din când în când în pământ, dar asta e una din problemele mele cele mai neînsemnate. Prietenele mele îmi fac semne și atunci când mă uit spre locul indicat de ele, mă ia cu amețeală. Mai înalt cu un cap decât ceilalți, îmbrăcat într-un costum alb elegant, așa cum văzusem într-una

din revistele doamnei Adina, Pasha mă fixa cu privirea. Așa îi spuneam eu, Pasha, deoarece mi se părea că umblă țăntoș ca un pașă. De fapt îl cheamă Alexandru.

Privesc cercurile pe care le face apa atunci când piatra îi lovește luciul. Mai la vale, rațele își fac de cap, aparent pare un rai pentru toate oratâniile din ogradă. Este momentul acela din zi în care îmi place să observ natura și să meditez. Stejarul îmi ține de umbră, prin ramurile lui nu se vede cerul, e mare și rămuos, un întreg univers pentru furnici și găze de tot felul și un oraș pentru păsări. Pârâul trece chiar prin apropierea lui și rădăcinile groase i se văd ieșind din malul lutos. Arunc pietricele plate cât mai departe și cercurile concentrice devin din ce în ce mai mari.

Plictisită, mă întind pe malul apei, stau pe burtă cu fața aproape de apă. Mă privesc atent. Distorsionat, chipul meu devine hilar și grotesc. Cum arăt eu în realitate? Așa mă vede apa?

Domnul Florescu mi-a spus că filozofia nu este tocmai punctul meu forte și după părerea lui ar trebui să mă fac doctor, eventual doctor veterinar, deoarece știe el că eu doftoricesc toate animalele de acasă. Tata și domnul Florescu sunt prieteni buni, în fiecare vineri seara se întâlnesc să bea un pahar la bufet. Cine știe ce i-a povestit tata...

Din cauza asta, ca să îi arăt că se înșeală, am început să îl citesc pe

Platon. Așa că iată-mă cu cartea în brațe sub stejarul din ogradă.

E cald. Vacile s-au adunat cumiți sub un nuc și pasc scuturându-și cozile ca să alunge muștele. Câteodată le invidiez, sunt atât de calme, de relaxate. Dina e preferata mea, are un corn rupt de când era doar o vițelușă, un accident nefericit. Mitru m-a lăsat să o hrănesc cu biberonul și poate de aceea m-am atașat de ea. Mă urmărea peste tot prin ogradă ca un cațel. Pasha râde cu lacrimi ori de câte ori ne vede.

- Ți-ai luat un ogar pe cinste! Ce rasă e?

- Barzoi! și plecam scoțând limba la el.

- Barzoi sau bärzoi, nu am înțeles prea bine?

Afurisitul, stătea cocoțat pe gard alături de Matei și fluierau în urma mea în bătaie de joc. Dar ce să te aștepți de la un puști de 15 ani și băiat de primar pe deasupra?

Gândul la Pasha mă face să oftez. A trecut ceva timp și băiatul acela obraznic cu pantaloni scurți și ochi verzi a crescut, a fost la universitate și acum... păi acum îmi este tot antipatic. O văd pe mama. Strigă ceva, dar nu aud ce spune. Mă ridic în picioare și răcnesc.

- Vin acum!

Ce mult s-a schimbat lumea de atunci... Nu trebuie să mă uit spre el ca să știu că vine spre mine. Partenerul meu își cedează politicoș și cu părere de rău locul noului venit.

Cronograf

Îmi ridic privirea spre el și dintr-o dată mă scufund într-o lume verde, halucinantă.

Nu spune nimic. În mod ciudat, pașii noștri urmează melodia fără să conștientizăm asta. Palmele lui mă ard și mi-e temă că urma lor se va vedea multă vreme pe pielea mea.

- Te-ai transformat într-o domniță și încă nu te-am sărutat.

- Parcă povestea era altfel, broscoiul se transformă în prinț, dar depinde ce versiune știi tu.

Râde și mă strânge mai tare în brațe.

- Știam eu că era prea frumos să fie adevărat, temperamentul nu ți s-a schimbat deloc. Tot bățăioasă, tot în defensivă.

- Nu-i adevărat, m-am schimbat. Dar când sunt atacată ripostez. Ce vânt te aduce acasă?

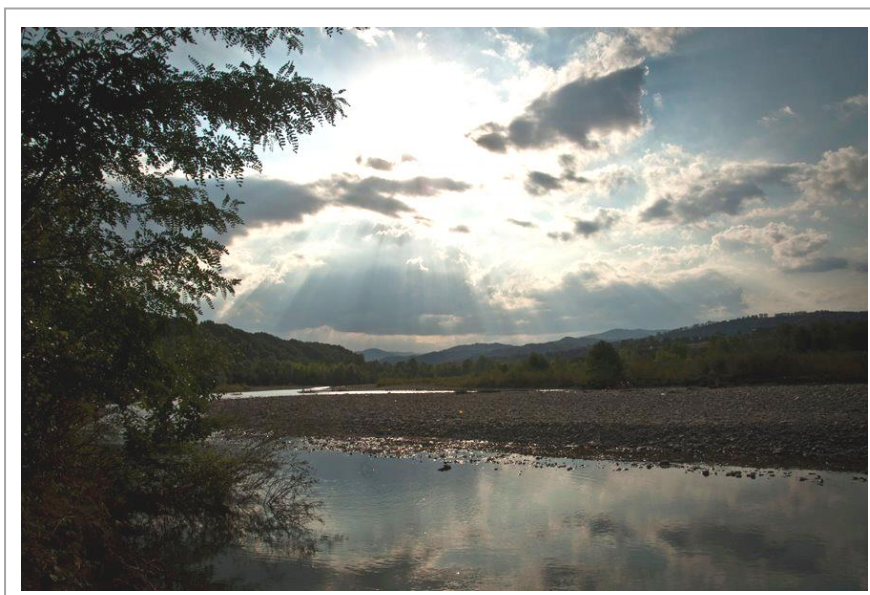
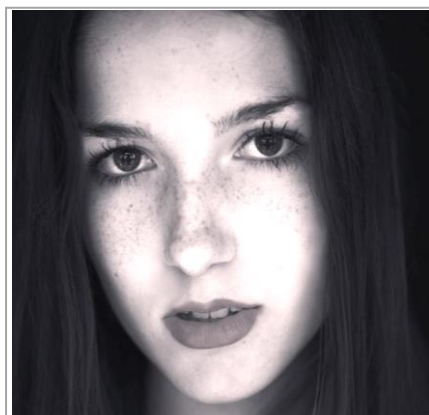
Pentru o clipă privirea i se întunecă.

- Am să îți povestesc mâine, dar azi hai să uităm de tot. Uite, și cerul contribuie. Oferă un cadru ideal, așa vrea să cred că pentru noi cerul și-a etalat toate nestematele.

- Un cadru ideal pentru ce anume? mă prefac, inofensiv de prostuță.

- Pentru noi, pentru prezent.

Undeva departe se aude un tunet. Nori negri amenințători se apropie. O să plouă iar.

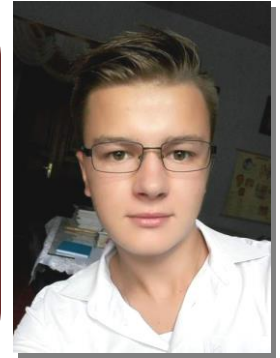

Debut - Poezie

Alex VICOL

Alex Vicol s-a născut la 29.03.1998 în Republica Moldova, raionul Soroca, satul Țepilova.

Acum studiază la Colegiul de Arte „Nicolae Botgros”. Printre pasiunile sale se numără muzica, pictura, teatrul și poezia.

E amurg...

În zare, fumul cerului
Sparge tăria pietrelor
Iar eu ca un viscol,
Tai covorul de zăpadă ce strălucește
Ca pulbera de diamant.

Recele îmi intră-n oase și
Tremur ca un ram bătut
De alizee și ninsori.
Vântul respiră, iar eu
Mă retrag tăcut în liniștea
Unei frunze.

*

Departate ai plecat
Și sufletul sfâșie tot
Ce a mai rămas din mine
Inima explodează ca o bombă
Iar ochii mei varsă râuri
Formând oceane de iubire
Măinile-mi de sânge
Le întind spre raza speranței
Dar... tu nu vii.
Viața mea pleacă de mână cu a ta.
În lumea noastră,
Veșnicia abia începe.

*

Adun cunoștința și munca
Pentru a mă renaște
În enciclopedia cunoscutului.

*

Închin rugă
Sfântului Spirit.
Botez cu vorbe
trupul perfect
risipit de păcate.

*

În ungherul cocioabei sărace
din mine, adun momente luminoase,
Rupte din amintiri fugare.
Eu leg frânghii de mântuire
Pentru o viață abia trecută-n veci,
Spre a urca la tron de chin și suferință.
Sunt un zâmbitor
Cu ochi visați de moarte.

*

Deșertul adună lacrimi
Ca să dea viață
Unei flori fără suflet.

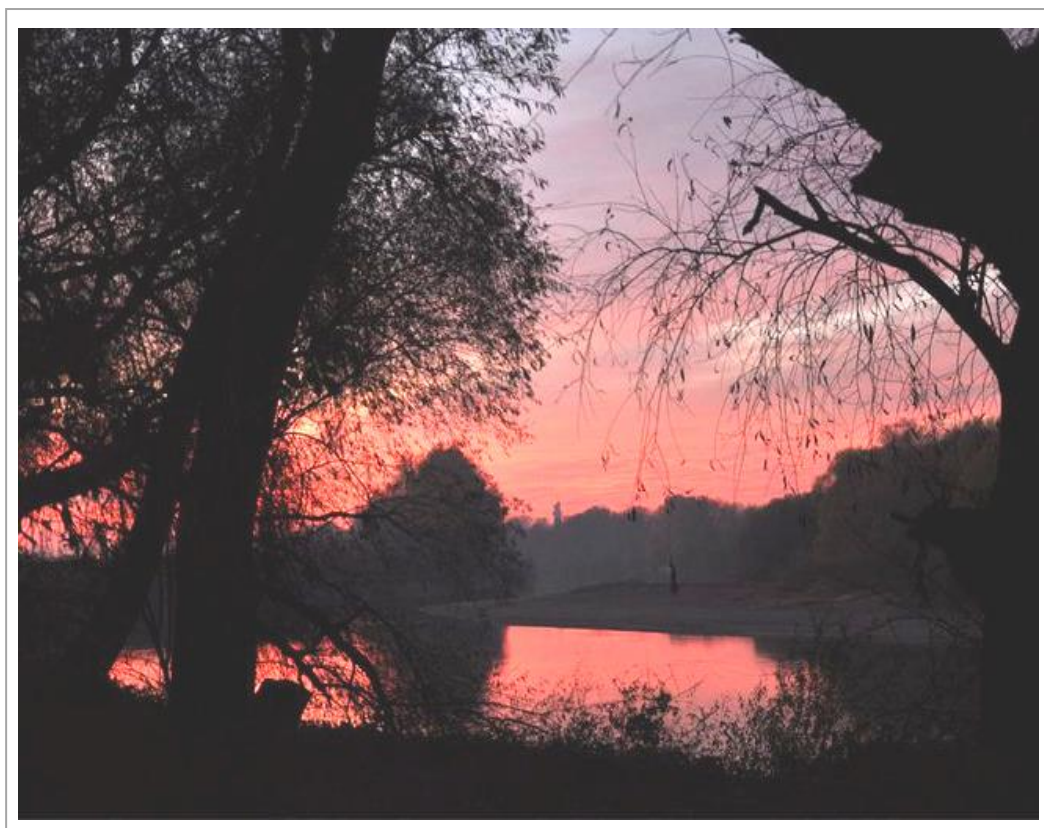
Cronograf

În depărtare
Scara ruptă
Numără pașii insomniilor
Credințele mele
Zac în tăceri învechite
Mai departe,
Spre neființă,
Vei zbura
Doar tu.

Alerg cu picioarele rupte
Stelele îmi bandajează

Capul rănit
O dâră rămâne în urmă-mi
De parcă aş fi o rămă rătăcită.

Rup în pumni
Ceea ce mi-a rămas
Din soare.
E un nor pe inima mea
Și-ncepe să plouă

IULIA HAȘDEU – ÎNTRU VIAȚĂ ȘI NEMURIRE

Eseu

Adriana UNGUREANU

“Vă părăsesc pentru totdeauna; nu vă voi revedea niciodată. Sub un nume necunoscut îmi voi dobândi propria viață, voi ajunge, fără ajutorul nimănui, mulțumită propriilor mele puteri, fără ajutorul nimănui, la gloria pe care am visat-o”.

Iulia Hașdeu

Oricine scrie despre Iulia – fata cărturarului Bogdan Petriceicu Hașdeu – este ca și cum ar îndeplini o misiune, pentru că de cele mai multe ori se întâmplă în urma unor experiențe care cu greu pot fi înțelese și mai ales crezute.

Spre exemplu, în tinerețea mea știam foarte puțin despre Iulia, dar am conștientizat-o mai bine începând din anul 1991 (aveam 19 ani neîmpliniți), când într-o lună călduroasă de la granița dintre primăvară și vară mă întorceam acasă pe Calea Victoriei, după ce am vizitat-o pe mama mea, care lucra la CEC, în sediul central. Nu știu cum s-a întâmplat, traseul meu obișnuit era drept pe Calea Victoriei spre blocul turn, traversam podul de

peste Dâmbovița, o luam prin spatele Tribunalului și ajungeam acasă. În acea zi, am simțit că trebuie să mă abat de la drumul dintotdeauna și am cotit-o stânga-o pe strada Franceză, o stradă pe care nu mai călcasem în viața mea. În prezent, Centrul Vechi al Capitalei este mândria bucureștenilor, dar atunci, imediat după revoluție era o zonă plină de țigani și oameni foarte săraci, care trăiau în condiții extrem de modeste, iar clădirile arătau deplorabil, îndemnând la depresie. Cu alte cuvinte, nu era absolut nimic care să mă fi atras s-o iau pe acea stradă, dar eu m-am avântat, de parcă trebuia să calc pe acolo.

Parcă hipnotizată, dar totuși conștientă, m-am oprit în fața unei intrări într-o clădire nu tocmai înaltă. Deși nu se vedea bine ce era înăuntru, în fața ochilor mi se arăta un hol lung superb, adică vedeam dincolo de poartă. Am împins ușa care s-a deschis ușor și am rămas uimită să constat că ceea ce mi se arătase în minte se întâmpla în realitate.

Am intrat în clădire fără să-mi fie teamă, pentru că în mintea mea apăruse deja casa scării de o frumusețe arhitecturală care tăia respirația și eu înaintam pe hol să aflu dacă e adevărată sau în simpla mea imaginație. Undeva în spate, la dreapta, exista tot ce văzusem în gând câteva secunde înainte. Am urcat scările până la etajul unu și m-am oprit în fața unei uși. Nu voi uita niciodată acea trăire, un amestec de emoție și curiozitate, pentru că eu vedeam camera dincolo de ușă, iar starea aceea mă invadase, devenind nerăbdătoare să aflu dacă visez sau e realitate. Am petrecut câteva minute în fața ușii; auzeam vocile celor din casă, iar eu vedeam camera dincolo de obstacolul din fața mea. Eram atât de bulversată de această experiență, încât ceream din tot sufletul meu să apară o șansă să se poată deschide ușa ca să-mi verific viziunea. Dintr-o dată, un băiețel a țâșnit din casă, iar eu am înlemnit studiind pe fugă camera care arăta exact ca ceea ce văzusem cu ochii minții, de parcă o parte din mine pătrunsese acolo. Puștiul nu s-a speriat, nu m-a întrebat nimic, m-a ocolit și a luat-o la fugă pe scări, nu înainte de a trânti ușa. Am coborât și eu încet, tulburată până în adâncul ființei mele. Ajunsă în stradă, m-am mai oprit o dată să înțeleg mai bine ce mi se întâmplase. Dintr-o dată, descoperisem pe clădire o placă memorială pe care scria: "Aici s-a născut Iulia Hașdeu...".

Nu trebuie să mai spun că ani de zile am fost convinsă că reprezint reîncarnarea Iuliei, dar după ce am citit relatările altora (la fel de convinși ca mine) că o întruchiează pe Iulia, am înțeles că totul ne-a fost dat ca s-o percepem sub diverse forme, ca apoi să o ajutăm să fie cât mai cunoscută și apreciată. Cel puțin eu așa interpretez, după ce am descoperit-o mai bine, studiind aproape toată literatura pe care a creat-o, care se spune că a creat-o și cea pe care au creat-o alții referitoare la ea.

În ciuda experienței mele paranormale, dar pe care o asociez mai degrabă cosmogoniei – pentru că Iulia iubea, pe lângă literatură, muzică, pictură și filozofia – sunt un om pragmatic și extrem de rațional, ceea ce m-a ajutat să depășesc emoția și să surprind aspecte pe care le voi dezvolta în romanul la care lucrez și care demonstrează că povestea Lilicăi (diminutivul Iuliei) ascunde situații ce trădează nemulțumiri existențiale și care, probabil, ajută spiritul fetei să lupte dincolo de veșnicie, cerând aici "nemurirea".

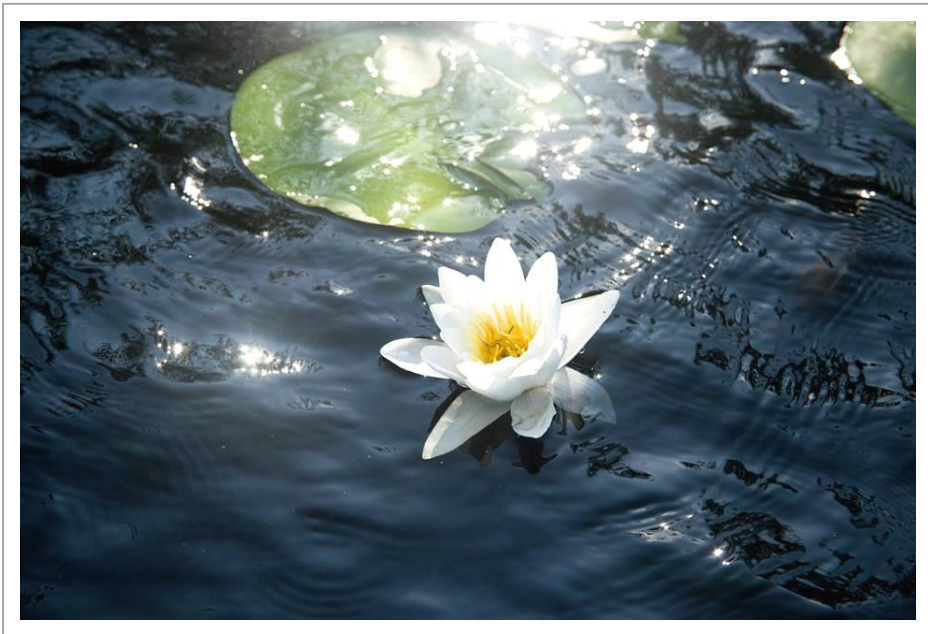
Măcinată de răutatea oamenilor, care o vedeau ca fiind "fata lui tata", își dorea cu ardoare să fie înțeleasă și privită cu încrederea că merită toate aprecierile din lume pentru tot ce ar fi putut face, dacă ar fi avut timp. A mărturisit-o de nenumărate ori în jurnalul său fantezist, când, sub pseudonimul ei Camille Armand, devine un personaj celebru care scrie

piese de teatru, în special comedii, acceptate cu mare ușurință pentru a fi puse pe scena marilor teatre din România și Franța, susține spectacole de canto și poezie de mare succes, expoziții de pictură în Germania, unde este extrem de apreciată. Dorința de afirmare și mai ales de confirmare a propriei valori atinge apogeul când se imaginează soția regelui Ferdinand, iubită de oameni, gravitând în jurul poetei Carmen Sylva și atingând în visul ei așternut pe hârtie o poveste care ar fi durat până 1973, adică o existență de aproximativ o sută patru ani, în condițiile în care ea a trăit aproape nouăsprezece ani.

Înainte de a muri, se resemnează cu speranța că sufletul ei se va integra într-un alt trup "compatibil cu esența lui". Poate nu întâmplător i-a spus în glumă mamei sale, într-

una din vacanțele în Elveția: "mă văd nemuritoare!", iar basmul ei preferat era "Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte"! Dorința ei de a rămâne în conștiința oamenilor o percepem fiecare din cei care o simțim și o pomenim, respectând într-un mod inconștient, dar cu sfințenie, legea religioasă pe care Iulia i-a dictat-o tatălui său dincolo de moarte: "Crede în darul comunicării cu cei duși".

Iulia Hașdeu a scris 130 de poezii, crâmpieie de lucrări și câteva povești superbe pentru copii, suficient cât să-și merite nemurirea. Pentru sufletul ei îndrăgostit de scris convins că "nu e nimic mai frumos pe lume ca poezia", "fiindcă ne-a făcut să visăm la o lume mai bună", îmi asum rolul de mijlocitor și mă voi lăsa purtată, în paginile mele, de vrerea sa! Și de conștiința mea!

PLASTIC!

Opinie

Felician POP

Vrând nevrând, într-o zi, că tot vine și ziua aceea, nu aveți teamă!, tot stai și te întrebi ce va rămâne pe lumea asta după ce tu nu vei mai fi. Te uiți în dreapta, te uiți în stânga și vezi că și la Satu Mare înaintașii noștri au muncit din greu și roadele activității lor rămân ca niște repere stabile peste veacuri. Adică nu au consumat tot ceea ce au produs în timpul vieții.

Zestrea Sătmărilor, de pildă, are drept componentă blazonardă, zona veche, cea care a fost durată cu pricepere, ingeniozitate și mult bun gust, în perioada înfloritoare și veselă de dinainte de primul război mondial. Din interbelic ne-au rămas, de asemenea, clădiri, monumente și biserici impozante. Ediliile de atunci au trasat conturul unui oraș modern cu parcuri splendide și bulevarde drepte și largi, demne de o urbe a veacului trecut. Interstițiul totalitar ne-a lăsat și el cartierele muncitorești și centrul nou, precum și câteva fabrici, aflate în general în stare de cvasi-ruină.

Cum – necum, dar și regimul comunist și-a pus amprenta în mod esențial asupra orașului nostru. Este destul doar să ne gândim la faraonicul

Palat Administrativ ca să ne dăm seama că regimul trecut și-a semnat un cec în alb, pentru cel puțin o jumătate de mileniu de aici încolo.

Cred că e absolut retoric să întreb care este contribuția generației noastre, ce va rămâne după noi, vorba poetului, "locuitorii clipei de acum"? Aproape nimic, veți răspunde cu toții în cor. Și, din păcate, aveți perfectă dreptate! Atunci m-am gândit că totuși va rămâne ceva: plasticul. Munți de plastic, pentru că trăim într-o lume de plastic, atât la propriu, cât și la figurat! La noi totul, sau aproape totul este de plastic: hainele, tacâmurile, televizoarele, bicicletele, telefoanele, mașinile, poate chiar și mâncarea!

Din curiozitate, m-am interesat cam cât rezistă în timp lucrurile care ne umple astăzi existența. Dacă hainele se degradează în câteva decenii, cutiile de conserve în cam un secol, dozele de aluminiu – până la o jumătate de mileniu, iar cardul bancar – 1000 de ani, am aflat că pungile și sticlele de plastic rezistă aproximativ 450 de ani.

Cât despre ziare, cele cu efemera glorie de o singură zi, în maximum un an de zile hârtia acestora se poate face praf și pulbere! Sic transit...

Foarte longevive sunt paharele de unică folosință care, pentru a se dizolva, au nevoie de un milion de ani, ca să nu mai vorbim despre polistiren sau sticlă. Ele rezistă la infinit!

Atunci m-am liniștit și m-am gândit imediat că arheologii viitorului se vor extazia în fața unui flacon multiseclar sau a unei cărți de credit milenare! Vor broda povești despre viața noastră, despre bizareriile începutului de secol și mileniu, despre destinul nostru de generații anonime care nu am putut lăsa după noi ceva, cât de cât durabil. Care să impresioneze. Care să emoționeze... Plastic suntem, plastic va rămâne după noi!

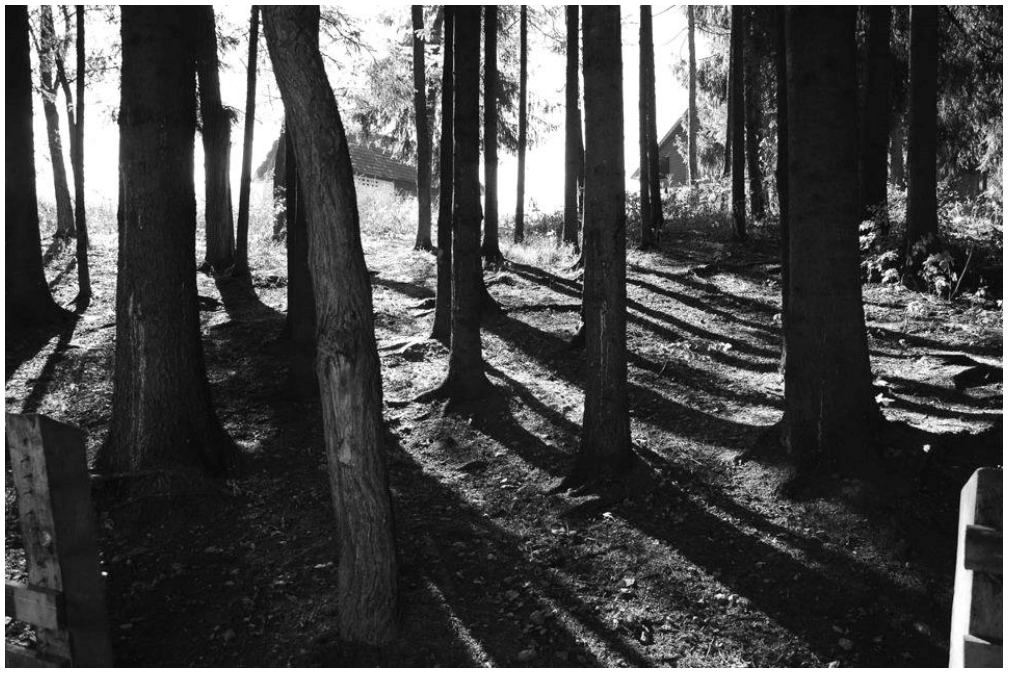
O astfel de perspectivă nu are cum să fie liniștitoare pentru niciunul dintre noi. Conștiința că suntem o generație inutilă care este de față, dar

fără a fi prezentă, ar trebui să ne dea frisoane. Vidul existențial este asemenea unui uragan care șterge orice urmă de viațuire normală.

Prieteni sau dușmani, apropiați sau pur și simplu indiferenți unii față de alții, vom intra împreună în aceeași teribilă sală de judecată a istoriei... Unde va trebui să cântărim faptele vieții noastre, să dăm seamă de ele.

Din păcate, plasticul, chiar expandat dacă este, nu trage prea mult la cântar! Istoricii de peste 200 de ani, să zicem, vor tot scormoni înfrigurați prin gunoaiele veacului XXI, doar doar vor da de ceva notabil și nu o să găsească decât peturi și pungi promoționale!

Zbârcite, contorsionate, exact așa cum a fost și viața celor care le-au folosit cândva!

Poezie

Teodor DUME

Casa fără trepte

Sunt mai bătrân cu câteva anotimpuri
nu știu precis câte au mai trecut
sau câte mai sunt
am părul albit
și
ochii sticlați
îmi place așa cum sunt cu
umerii apropiați și
gâtul reazăm
sub cer
doar pantalonii mi-au rămas mici
și
privirea cât o rază

nu-i bai

privesc în urma anotimpurilor ce
au trăit în carnea mea și
acum se duc...
nu pot să le mai țin în mine
chiar dacă unul l-am pus de-o parte
pentru atunci când nimeni
nu va înțelege nimic
dar cine știe...

azi am învățat să-mi fac o cafea
și să îmi strig nepotul
mai am și câteva amintiri

poate într-o altă zi îmi va fi
cu mult mai bine
rănilile îmi vor curge
precum sângele absent
în târziul din noapte o
să mă ghemuiesc până adorm
și-n tot timpul acesta cineva
îmi va construi o casă fără trepte
cu o singură fereastră care
va da
înspre apus...

despre toate aceste lucruri
am vorbit cu Dumnezeu
și totuși
nu mă pot desprinde de voi

*O altă ipostază
(mamei plecată în lumea fără timp)*

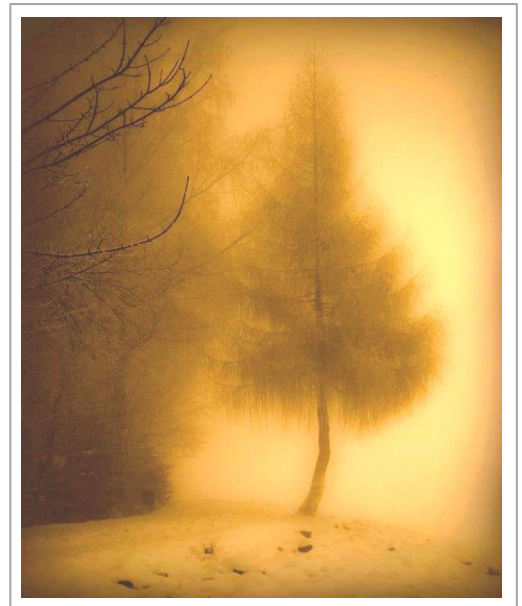
Copilul din mine agită cerul și plânge
cu mâinile lui desenează pe cer
un Dumnezeu tânăr
există o relație între ei
de parcă s-ar ști
de undeva
iată, îi spune copilul
ți-am desenat un măr
jumătatea cea mare ți-o dau ție
cealaltă o păstrez pentru mama
să-i spui lucrul ăsta
și să-i mai spui că tata s-a dus
într-o dimineață devreme în pădure
după vreascuri și nu s-a mai întors
hornul de la casă a căzut
peste iedera urcată până la cer
cireșii au privirile pline cu flori
să-i spui și asta
înlăuntrul meu se face târziu
contaminez spațiul dintre mine și cer
nu mai pot rămâne aici
nu mai pot privi îndărătul zilei
ochii mei sunt plecați să caute înțelesuri
cerul e cusut pe la margini cu lacrimi

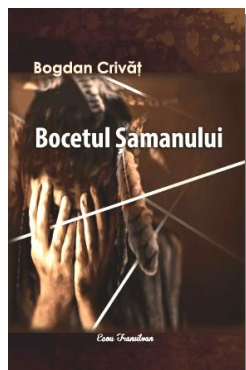
împing durerea printre rugăminți
și aștept...

poarta se zgâlțâie în balamaua
ruptă de anul trecut
duminică
bătrânele satului
cu mâinile scorjite de vreme
au îngenucheat lângă altar
clopotul a bătut în dungă

s-a dus și mătușa...

anul ăsta nu vom împodobi bradul
să-i spui că răsăritul caută pământul
și-l țin aproape de piept
pentru ziua în care
ne vom întâlni...

BOCETUL ȘAMANULUI

Bogdan Crivăț

Recenzie

Vasile CONIOȘI-MESTEȘANU

Cartea este o invitație deloc comodă, adresată de cel care, parcurgând inițierea, învață să se cunoască mai bine pe sine, primind totodată un nume nou, nume care reprezintă puterea sa, specializarea sa, învățând să vadă dincolo de material.

Structurat în două părți, *Bocet* (40 de poeme) și *Șaman* (49), volumul se deschide cu o veritabilă ars poetica crivățiană, mărturisind „eu sunt Șamanul care vă vindecă /de boala de a fi venit pe lume,/de boala de a fi plecat de pe lumea aceasta/și de boala acestei călătorii/ce se chinuie să fie aidoma unei fericiri utile”.

Așadar, pornind de la premiza că „viața e o boală mortală cu transmitere sexuală” (*Ronald David Laing*), poetul transfigurat ne poartă printr-un univers halucinant cu **scări** care urcă „înspre un subteran ademenitor”, cu **toamne** fără leac “rugați-vă ca visele voastre/ să nu fie plouate de umbre!”, cu „țipătul pereților goliți de culoare”, ori “urletul moleculelor care plutesc în jurul meu/ pentru un ritual alungat în arșiță”.

Conectat prin infinite terminații extrasenzoriale la învelișul tragic al celor din jur, șamanul, acest geniu neînțeleș al unui timp departe de romantism, clădește și reclădește universuri repetabile.

Partea a doua a volumului, mai consistentă și mai lirică, în egală măsură, capătă limpezime prin străfulgerarea cu care au fost concepute textile.

Șamanul e de fapt un inițiat al cuvântului, erupând hiperbolic lava interioară de foneme: „cuvintele acestea trebuie spuse/ pentru că acum/ corzile mele vocale sunt incandescente/ și febra mea le arde/ și sângele meu le îneacă.”

Definiții metaforice bine strunite țin dreptă aura credinței poetului-șaman într-o revigorare a spiritului celor mulți: „piatra strigă/ sunt fumul greu al materiei”, “gândurile mele sunt niște grăunțe/ pe care le ciugulesc păsările”, “tatăl meu este chipul/ spaimei/ de a mă naște/ peste numele S(s)ău.”

Unul dintre cele mai importante simboluri șamaniste îl reprezintă ochiul.

Încarnat în acvilă și dragon, zburând la mare înălțime, vor oferi șamanului libertatea, detașarea și conexiunea terestru-cosmic.

La Bogdan Crivăț ochiul interior capătă importanță primordială, câtă vreme ceilalți, umanii, nu văd esența: „De m-ai vedea cândva/ ochii tăi s-ar preface în mărgelile de sticlă” , „Dacă te-aș lipsi de ochi/ muntele acelei orbiri ar putea aduna/ toate cuvintele hăituite/ într-o turmă” (*Dar*),

„Dumnezeu s-a mutat/ cu chirie/ în sufletul meu/ și ochii mei zdrobiți/ acum sunt zeama orbirii” (*Ochi*) sau „Ochii de care/ nu am nevoie/ sunt doar bile umezite/cu iluzii” (*Orbul*).

Bocetul înghesuit între copertele cărții te transpune într-un univers atipic, unde rolurile Șamanului erodează tiparele prestabilite, iar cuvintele fac echilibristică pe buza îngustă dintre o lume și celelalte.

CENUȘĂREASA

Proză

Ioan Sorin USCA

Socotesc povestea Cenușăresei ca fiind îndeobște cunoscută, astfel că nu voi mai plictisi cu redundanțe. Foarte pe scurt, în basm se arată cât de bine te poți simți când ai pe cine persecuta, dar și aceea că, uneori, lucrurile pot scăpa de sub control și pot lua o întorsătură nasoală...

Dar, dacă oarecând, până să se precipite evenimentele, a mai fost, totuși, puțin amuzament, sunt și persoane care, prin construcția lor, fac aproape imposibilă orice jubilarie în ceea ce le privește.

Astfel sunt vârsătorii de februarie pe care, chiar dacă că ai vrea să-i persecuți, îți cam lipsesc mijloacele practice prin care să realizezi acest nobil deziderat.

Între vârsătorii de februarie cei mai cunoscuți se numără Ramona. Aceasta și-a torturat, prin firea sa liberă și limba cel puțin ascuțită, dacă nu chiar spurcată, încă din copilărie bunica, mama și sora. Când într-o familie sunt toți componenții cât de cât normali, recalcitrantul este sancționat, fiind repartizat la feluritele corvezi casnice, până-i vine mintea la loc.

Cu vârsătorii de februarie, însă, chestiunea e mai dificilă, deoarece, fără să le-o ceri, se apucă să gătească, să dezinfecteze, să măture ori să aspire, să lustruiască, să brodeze, să facă cumpărături și multe, multe altele...

Când zici că or fi ostenit, o iau de la-nceput, iar în răstimpuri te mai gratulează cu câte-o vorbă. Nu-ți mai rămâne decât să-i suportți așa cum sunt și, din când în când, să mai zici și tu, mai mult ca să te autoamăgești, câte ceva:

- Da', mai taci odată din gură!

Ori:

- Bine că le știi tu pe toate!...

Și alte stereotipuri din astea care, oricum, nu rezolvă fondul problemei.

Ajunși adulți, vârsătorii de februarie, asemenea multor semeni aparținând și altor zodii, încearcă să socializeze sau, ca să nu deformăm realitatea, ies în lume.

După acest șablon, a ajuns și Ramona la o petrecere la care un voinic se băgă imediat în seamă, recomandându-se:

- Domniță, permiteți să mă prezint. Amorăriței. Flavius

Amorăriței. Numele meu vine de la Amor...

- Vine de la dracu'! – punctă Ramona. Vine de acolo, că o morăriță a tras cândva un bastard... În fine, nu cred c-o fi fost chiar mă-ta...

Cavalerul înghiți în sec și se gândi să schimbe subiectul:

- Nu ieșim puțin afară? Aici, iată, e și fum, plus muzica asta... E ceva tâmpit să țopăi pe astfel de muzică!

Ramona simți că i se face milă, astfel că replică:

- Dintre două tâmpenii posibile, îmi pare mai rațional să țopăi...

Flăcăul, după două rateuri, decise să treacă la terapia de șoc:

-Sunteți foarte, foarte frumoasă!...

- Mulțumesc. Păcat că nu-ți pot răspunde cu același compliment... – răspunse vărsătoarea, privind rece în odaie, după vreun cunoscut rătăcit.

- Dar frumusețea-i trecătoare... – continuă individul meditațiile.

- Asta ai constatat-o pe mă-ta, ori pe doamna? – întrebă noua Oftând, concluzionară:

- Ce să-i faci? N-ai ce-i face...

Cenușăreasă oarecum mecanic, căci nu părea dornică de a primi un răspuns.

- Totuși – insistă nărodul –, constat la dumneavoastră anumite lacune comportamentale și logice...

- Logic că le constatăi, nu ești primul... – spuse ea, privind la ceas, după care continuă: E miezul nopții, trebuie să plec.

Și, în parfumul nopții de primăvară, Ramona porni către casă, ca să ceruiască parchetul și să mai pună-n rânduială una-alta...

Profitând de scurta absență a noii Cenușărese (numită astfel în mod oarecum impropriu), bunica, mama și sora se mai ușurau, imaginând o lume mai bună:

- Ei, dacă lumea ar fi un blog, am mai avea ce să-i facem și ăsteia. Pe blog, totuși, mai poți să banezi, mai scoți din blogroll, mai tragi o vorbă de dulce... Da' așa?...

Colțul verde al haijinului

Petru-Ioan GÂRDA

parastas în cătun –
bunica arde gazul
de pomană

nunta de aur –
se reflectă apusul
în irișii ei

un fluture alb –
toate pozele mi-au
ieșit mișcate

prima ninsoare –
mama așterne pe pat
plapuma albă

cazan de țuică –
proprietarul vorbește
alambicat

front atmosferic –
tancuri camuflate cu
ramuri de măslin

negură deasă –
mai vioi pare azi
bastonul orbului

pensii nesimțite –
parlamentarii-ngrașă
porcii-n Ajun

primii ghiocei –
mama întârzie
în fața oglinzii

alee ninsă –
o urmăresc din capăt
topit după ea

ceață intensă –
șuieratul trenului
pătrunde-n oase

magnolii cu flori –
mai suportabil parcă
reumatismul

cuțite lucind –
sub patul copiilor
mielul de Paște

vremea fânului –
claie peste grămadă
țărani-n bufet

cruci de eroi –
doar frunzele plopilor
mai mișcă în front

regăsire-n pod –
pe săniuța de lemn
patina vremii

arșița verii –
refugiați musulmani
în umbra crucii

apus la munte –
cascada tot cară
lumină-n adânc

teatru de război –
explozia teilor
amână atacul

zi însorită –
în piața de vechituri
marfă proaspătă

cireși înfloriți –
prin casă bunica
mai stinge din becuri

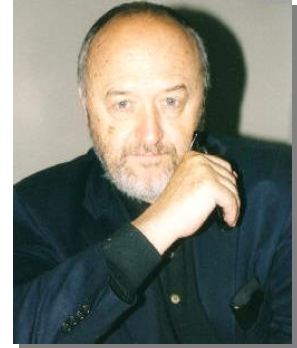
sens giratoriu –
primarul se mai învârte
de niște bani

OCCIDENT vs ORIENT

Ochean

Prof. Dr. Viorel ROMAN

Univ. Bremen

Occident vs Orient... UE/ USA/ NATO/ FMI/ Banca Mondială vrea occidentalizarea, modernizarea orientalilor... Erdogan, Putin vor și ei modernizare, dar fără occidentalizare... ca Ceaușescu, Miloșevici, Sadam, Gadafi etc., duplicitari căzuți la datorie pe meterezele orientului... Iată mai jos cum văd azi orientalii „agenții modernizatori” și „structurile lor paralele”, „agenturili”:

Agent modernizator / Agent of changes

Dezvăluirile președintelui turc despre "structura paralelă" care căpușează statul turc, creează frisoane tuturor "căpușarilor" statelor lumii! Inclusiv celor de la București! Evenimentele din și despre Turcia sunt de actualitate intensă și în plină derulare.

Aceasta este sursa care le prezintă în volum complet și cât mai aproape de timpii reali. Pe fondul celor petrecute în Turcia, a apărut un amănunt peste care am trecut destul de repede. Și care pare să fie cheia

întregii probleme. Este vorba despre afirmațiile președintelui Erdogan despre infiltrarea unei "structuri paralele" în interiorul statului turc, fondată de un cetățean turc, Fethullah Gulen, despre care aflăm că locuiește în S.U.A.

Problema de fond este aceea că din avalanșa de știri care îl prezintă pe Fethullah Gulen, aflăm că presupusa sa "structură paralelă" nu este nicidecum o mișcare teroristă. Ci este o mișcare cu caracter mai mult ocult, construită pe o rețea de școli și companii în Turcia și în străinătate, precum și pe o rețea de susținători în media, justiție, armată și educație. Și aici punem STOP descrierii!

Rezultă suficient de clar că nu avem de-a face în niciun caz cu acel terorism brut, ci cu un fel de terorism domestic care acționează prin "căpușarea" din interior a statelor și democrațiilor. Fenomen care se manifestă în toată plenitudinea sa și în România.

Exemplificat prin situația de zi cu zi în care cetățenilor li se oferă un drept aparent la democrație și care este limitat, în fapt, doar la alegerile

electorale. Apoi, imediat din ziua următoare, aleșii – în loc să ducă la îndeplinire cerințele democratice ale propriului popor – acționează pe perioada mandatului exact ca niște "structuri paralele" similare mișcării Fethullah Gulen, punând în aplicare prin diverse modalități, acte și acțiuni care nu respectă în niciun caz cerințele și așteptările democratice ale poporului român.

Astfel, nu mai este niciun secret pentru nimeni faptul că aproape toți reprezentanții poporului român din structurile statului iau decizii în exclusivitate – respectiv fără a avea un mandat clar din partea propriului popor, în funcție de dispozițiile primite de la diverși terți externi precum F.M.I., S.U.A., Bruxelles, Berlin sau NATO, și pentru interese care nu corespund în majoritatea cazurilor cu cele ale României, fără ca reprezentanții în cauză să se sinchisească de faptul că astfel de dispoziții nu sunt agreate de propriul popor, pe care de fapt nu îl consultă nimeni.

Pe scurt, fenomenul descris anterior nu este decât o "căpușare" din interior a democrației autentice, care este înlocuită cu o veritabilă pseudo-democrație, aceasta fiind genul de "structură paralelă" la care a făcut referiri și președintele Turciei. Nu am fi abordat fenomenul, care este extrem de complex, dacă în cazurilor evenimentelor din Turcia nu s-ar fi produs practic un miracol.

Miracolul este acela că președintele Erdogan a acuzat căpușarea democrației din interior de către acea "structură paralelă" a lui Fethullah Gulen, iar poporul turc a înțeles exact fenomenul. De aceea l-a și sprijinit și îl sprijină cu fermitate pe președinte.

Am afirmat că fenomenul "structurilor paralele" este extrem de complex. În Turcia au avut loc arestări din medii diverse. Atrage atenția arestarea a mii de procurori și judecători, precum și a unor membri ai Curții Constituționale a Turciei.

Un fenomen care pare de neînțeles pentru România, dar care totuși este bine fundamentat din perspectiva ființării unor "structuri paralele" care căpușează statele și democrațiile autentice din interior, în mod paradoxal – cu scutul justiției. Să oferim un exemplu de "structură paralelă", nu?

A mărturisit în anul 2013 însuși un magistrat devenit celebru în mass media, pe nume Cristi Dănilă: "Intenția este să se constituie un fel de rețea europeană pentru aceste state, iar noi, la rândul nostru, să devenim un fel de experți pentru colegii noștri din țară. *Agents of changes* se numesc, adică oameni care pot să schimbe lucruri la ei în țară. Din România am fost invitați eu și doamna judecător Camelia Bogdan (...). Noi am fost de acord să facem parte din această rețea, urmează să ne întâlnim cu toții din nou în luna decembrie".

Referitor la această expresie, "Agent of changes", oricât am căuta în mass media, nu găsim date concludente, ci sumare și foarte evazive. La fel ca și în cazul "structurii paralele" din Turcia, dezvăluită de președintele Erdogan.

Oricum, din această prezentare realizăm că "Agent of changes" este un fenomen care are la bază cucerirea statelor prin căpușarea acestora din interior cu persoane cu putere de decizie și de influență din orice mediu – exact ca în Turcia (politic, justiție, armată, servicii de informații, mass media, învățământ etc.).

Din prezentare rezultă exact ce afirmă președintele Erdogan despre "structura paralelă" a lui Fethullah Gulen. Iar modul de acțiune este același. Persoanele infiltrate nu deservește interesele propriilor popoare, ci pe ale unor țări sau a unor organizații multinaționale netransparente sau pe ale unor organisme financiare externe.

Scopul principal al acestor "structuri paralele" care căpușează statele lumii? Obținerea unui avantaj/beneficiu material, militar sau de altă natură, întotdeauna cuantificabil, prin deturnarea politicilor statului căpușat, în favoarea unui țară sau a unei organizații multinaționale sau a unui organism financiar extern. Un exemplu aparent complicat? Cum poate contribui un magistrat racolat de "Agent of changes" la interesele unui alt stat/

unei organizații multinaționale/ unui organism financiar extern?

Deși pare complicat, trucul este relativ simplu. În articolul în care face referire la "Agent of changes", Cristi Danileț se referă în mod paradoxal la corupție pentru a justifica apartenența sa la "Agent of changes".

Pare o motivație nobilă, însă realitatea dinapoia lucrurilor este cu totul alta. Printr-o luptă acerbă contra corupților autohtoni, rămân de fapt mai mulți bani la dispoziția statului și care pot fi supti oficial de țări sau companii multinaționale/ organisme financiare, prin intermediul altor membri "Agent of changes" din "structurile paralele" ale statului.

Cu alte cuvinte, mult trâmbițatul slogan al luptei împotriva corupției, se reduce la următorul "șmen": niciun ban nu trebuie furat de români, întrucât banii în cauză sunt destinați să fie furați prin politici bine dirijate, în mod oficial, de către altcineva din afara statului român (sub paravanul unor contracte economice sau achiziții, de regulă supraevaluate).

Cum se încheie cercul? Acești așa numiți "Agents of changes" sunt bineînțeles recompensați pentru fapta lor cu venituri impresionante acordate de stat, adică sunt mituiți oficial. Aceasta fiind toată esența luptei anticorupție din România.

Revenind la Turcia și la acuzațiile președintelui Erdogan privind "structura paralelă" care afectează interesele Turciei prin căpușarea sa din interior și luând în considerare

Cronograf

reacția fermă a poporului turc de susținere a președintelui său, există toate premisele ca evenimentele din Turcia să semnifice exact ce ni se transmite mai direct sau mai voalat dinspre Ankara, respectiv lupta corectă a unui popor pentru propria sa suveranitate și identitate națională. Principii care în România sunt duse în derizoriu de diverși agenți ai schimbării organizați în diverse structuri paralele (politice, militare, economice, din justiție, din învățământ, din mass media etc. – exact ca în Turcia) și care ne bagă cu forța pe gât de ani buni de zile F.M.I., U.E., NATO, Bruxelles, diverse

multinaționale care ne distrug propria economie ș.a.m.d. Beneficii pentru România și poporul român?

Absolut niciunul cuantificabil – este evident că noi suntem din ce în ce mai “în fundul gol”, deși agenții schimbării din aparatul guvernamental și de stat afirmă întotdeauna că totul este splendid.

Ar mai fi ceva legat de "structurile paralele". Deosebirea în cazul României față de Turcia este totuși una esențială: în România, conducerea statului a fost preluată, în exclusivitate, de "structurile paralele".

Poezie

Florina ISACHE

Printre spaime

O noapte...
și degete, căutând printre roci,
cu grația Păsării Flamingo.

Nu este niciun secret la mijloc.
Totul este străveziu
asemeni cerului
prin care se văd morții
solfegiind...

2

Rosenberg ăsta și
scala de evaluare
a stimei de sine.

De câte ori nu ți-am spus
că de tine îmi este dor
ca de o liberă trecere.
Și nu ai auzit...
nu,
nu...

Casa de iarbă

Mirosul de balegă în iarbă,
animalul uitat peste noapte
între spinii liliachii.
Fericirea se fabrică aici,
ni se ia pe mâini, pe haine,
o purtăm cu noi prin toată casa,
din cameră în cameră,
până la final.

Tata leagă rădăcinile merilor,
să nu se împiedice careva la plecare.
Seara luăm frumusețea zilei,
o așezăm pe masă
și o tăiem în două cu soare cu tot.

Picturi pe sticlă

Mirosul de iarbă,
animalul uitat peste noapte
între spinii liliachii.
Dimineața coborând dintr-o pasăre,
prevestind o atenționare sumbră.
E prima simfonie fără tine.
Cine să întrebe de țara-soarelui-răsare
când atâtea femei scriu poezii pe stradă
și fiecare pas e un haiku
cu vegetale imprimeuri?

Cronograf

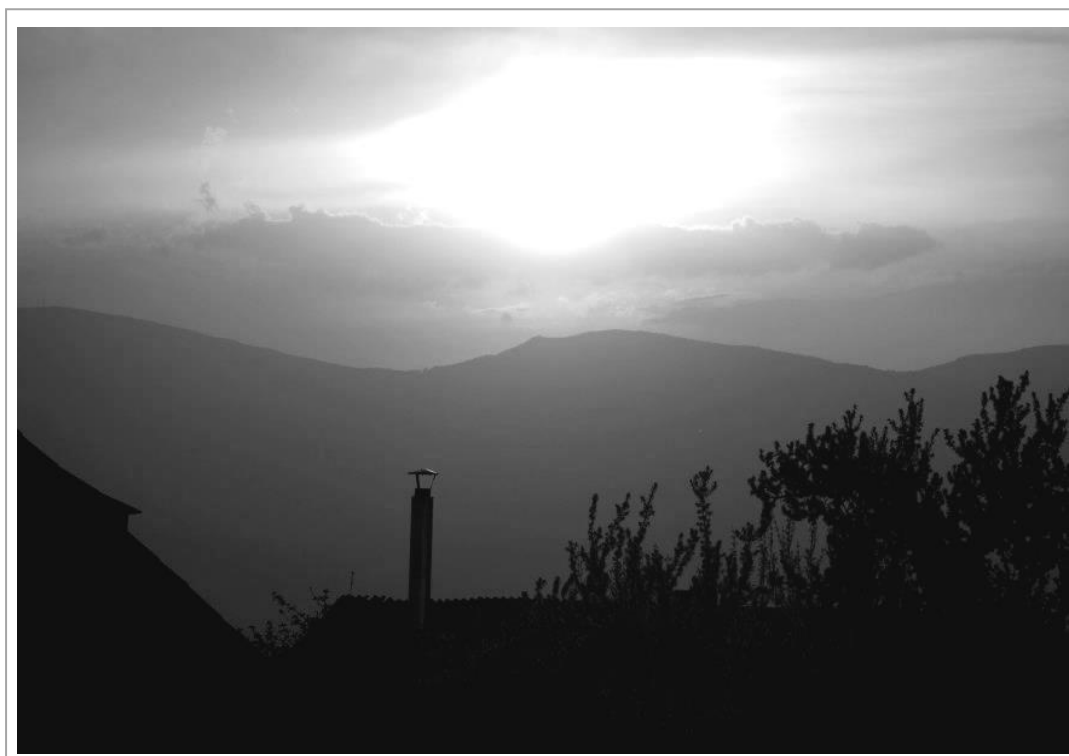
3

Un carusel se învârte în memorie.
Ploaia aceasta spune totul,
cu lux de amănunte.
Un păr mort odată cu bunicul
pendulează între emisfere cerebrale,
plin de flori,
hașurat în substanță cenușie.
În fiecare dimineață
îmi întorc privirea pe toate fețele.
Să cadă în unghi drept.

Să știi
că aici sunt tot eu cu rana mea
de respingere,
la fel ca iarba.

Exclusivism

Strada Dunării ocolește cerul
până la școala
Alexandru Depărățeanu,
trece pe lângă fetele și băieții
de la cultură,
pe lângă primărie,
ca un meridian cultural.

CINE MAI ARE AZI RĂBDARE SĂ CITEASCĂ DESPRE... RĂBDARE?

Ritmuri paralele

Veronica PAVEL LERNER

Răbdarea a fost considerată – și încă mai este – ca fiind o virtute. "Răbdarea este cea mai mare virtute", spune **Catho the Elder**, iar **Goethe** afirmă: "Ai făcut mult dacă te-ai obișnuit cu răbdarea".

A fi răbdător, dar cu ce? Până când? În ce împrejurări? Oare nerăbdarea nu este uneori și ea o calitate? Și, dacă răbdarea e legată de timp, oare noțiunea de răbdare s-a schimbat de-a lungul vremii? Beethoven se enerva pe o întârziere de câteva minute a bucătăresei, era în stare să arunce farfuriile de pe masă. Ba chiar o dată a și concediat-o pentru o asemenea întârziere, dar a doua zi a reangajat-o, nu s-a descurcat fără ea. În schimb, același nerăbdător și impulsiv Beethoven își lua tacticos, în fiecare dimineață, punga cu boabe de cafea și-și număra cu meticulozitate exact 60 de boabe – nu mai mult, nu mai puțin – pentru prepararea cafelei. Și tot el, ca toți artiștii în timpul actului de creație, avea răbdarea cizelării fiecărei măsurii din muzica pe care o scria.

Răbdarea îl însoțește pe omul angrenat în ceva care-i place, când timpul trece fără să fie observat.

Aceeași persoană care își pierde cumpătul în anumite situații, devine uimitor de calm în altele, ca și cum timpul, în funcție de preocupările persoanei, s-ar derula cu viteze diferite.

La Fontaine afirmă: "Răbdarea și timpul fac mai mult decât tăria sau pasiunea". Fabulistul plasează răbdarea la egalitate cu timpul. Dar, dacă *timpul* nu poate fi controlat de om, ar rezulta oare că nici *răbdarea* nu poate fi întotdeauna controlată?

Marc Aureliu ne dezvăluie și un alt înțeles al răbdării: cel de înțelegere, de acceptare: "Oamenii sunt aici pe pământ spre binele semenilor lor. Deci, ori **învață-i**, ori **răbdă-i!**"

Nerăbdarea e uneori asociată cu munca: nu numai pasiunea, dar și graba de a dărui omenirii creațiile lor i-au făcut pe marii artiști să muncească pe brânci. Așa se explică și cuvintele lui **Kafka**: "Sunt două păcate esențiale din care toate celelalte păcate se nasc: nerăbdarea și lenea". Lenea, în concepția lui Kafka, apare aici ca opus al răbdării, adică al muncii.

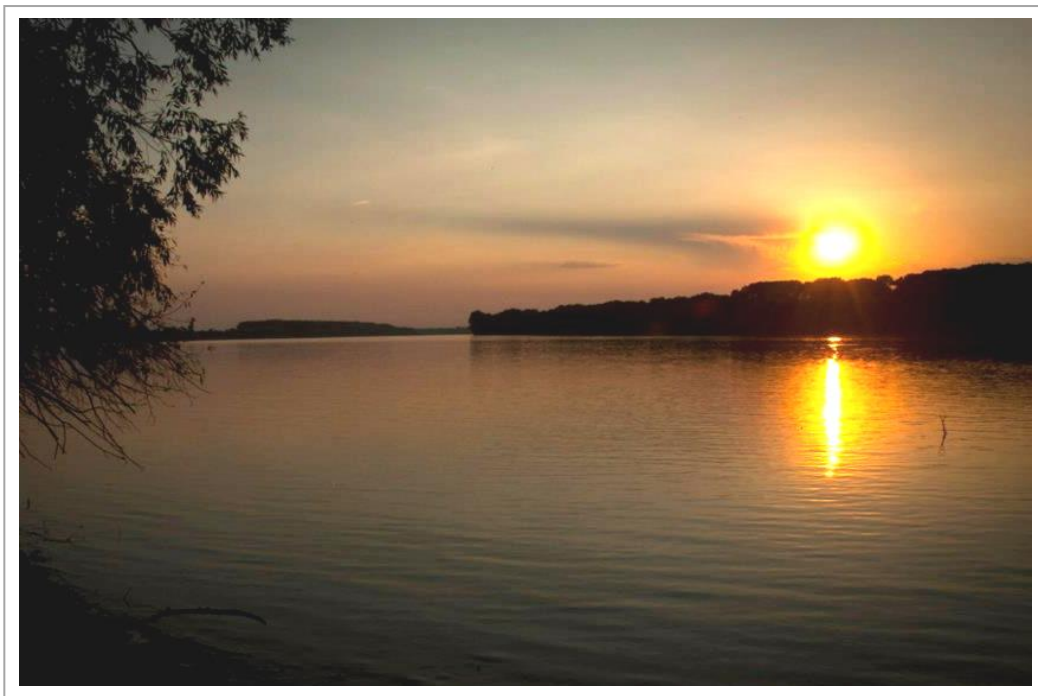
Cronograf

Oamenii au avut dintotdeauna probleme cu răbdarea sau cu așteptatul și, din dorința de a le evita, au inventat tehnologiile legate de viteza de transport și comunicare. N-au apărut marile invenții, de-a lungul istoriei, ca urmare a unor inconveniente care trebuiau eliminate? Buba principală este, așadar, *așteptatul*. **Caragiale** ne-o servește direct: "Ai puținică răbdare!"

Iată o întâmplare reală, povestită de bietul meu soț, inginer constructor, care, împreună cu inginerul Gheorghe Ursu (Babu), a lucrat în comisia de evaluare a pagubelor după cutremurul din '77. La o ședință cu inginerii și savanții, Ceaușescu a *dat ordin* inginerilor să refacă în două luni

toate construcțiile dărâmate. **Grigore Moisil**, prezent la ședință, a avut curajul să intervină: "Tovarășu' Ceaușescu, să știți că poate un general de armată să dea oricâte ordine militarilor ca nevestele lor nască în două luni, bebelușii vor apărea tot numai după nouă luni!"

Putem grăbi timpul? Limba română ne oferă expresii plastice care includ cuvântul *răbdare*. Dacă la întrebarea "Ce mâncăm azi?" răspunsul este "răbdări prăjite", asta înseamnă că nu va fi nimic de mâncare. Iar dacă cineva ne spune "îți trebuie *răbdare și tutun*", vom înțelege că avem mult de așteptat!

Poezie

Francisc Edmund BALOGH

Blestemul ursit

Am deschis fereastra
acelei dimineți de octombrie,
țipătul tristeții
din cele patru zări
ne-a dezechilibrat pașii
prin zborul său imprevizibil
de liliac al cavernelor,
jivinele însingurării
s-au cățărat
pe căptușeala sufletului,
s-au închistat
în sentimentul imperturbabil
al posesiunii,
rândurile
pe care ni le-am trimis
când încă se scriau scrisori
ne copleșeau precum
frunzele veștejite;
cu o încăpățănare
soră cu disperarea
vârtejul obstacolelor ascunse
ale destinului nostru tomnatic
cutremura
(până și) plăcile tectonice
de sub tărâmul acesta
ce-și aștepta
blestemul ursit.

Fantă nocturnă

Tăcerea cobora
cu suflu tăios
de înger al întunericului
timpul șchiopăta
pe străzile strâmte
ca vizuinile

trecătorii cu priviri
sălbăticitate de vânat
băteau în retragere
prin norul de praf
de aripi de fluturi
nocturni

luna – fantă de lumină –
filtrul inimilor noastre!

Vise

Vise vechi scrâșnind
sub bocancii dimineților
parcă ireale de atâtea tresăriri
ca pâlparea ochilor tăi
în ungherele odăii.
Memorii conturează
plapuma nostalgiei.

Recenzie

Aurel ANGHEL

RADU CÂRNECI

Scrisorile către Dorador –

întoarcerea în cuvânt, lungul drum către esență

L-am auzit pe poetul Radu Cârnci la o lansare de carte recitând un poem a cărui temă era lesne de descifrat. Iubirea. Am fost profund impresionat, tentat să mă apropii și am reușit să descopăr lângă mine un poet, un om bun, cu o uriașă forță de comunicare, rezonând în clipa aceea cel mai frumos sentiment omenesc. Iubirea e un cuvânt atât de încărcat de sensuri, încât un întreg dex n-ar putea epuiza semnificațiile. De aceea sunt înzestrați poeții din cele mai vechi timpuri să cânte și să definească în forme cât mai variate și cât mai originale acest cuvânt. Dicționarele explicative dau câteva definiții care mi se par nelămuritoare, limitative, restrictive, uneori chiar eronate.

IUBIRE-DORADOR, licență poetică, Radu Cârnci, mare poet român, autor a peste 30 de volume de poezie. Le-am adus în contextul discuției despre iubire spre a demonstra o afirmație. Am căutat o vreme cuvântul *Dorador*, ceva din rezonanța acestui cuvânt mă ținea în perimetrul românesc. Intuiam că este

un cuvânt poetic inventat de autor, citind *SCRISORILE CĂTRE DORADOR* și ultimele explicații ale poetului, în fapt ale părintelui acestui cuvânt, am avut bucuria să constat că nu mă înșelasem. Poetul mărturisește că este inventat cu mulți ani în urmă, este cea lumină pe care a produs-o în intimitatea actului creației în jurul căreia ani în șir s-au compus și recompus structuri poetice scrise și rescrise până a intra în rezonanță cu rostirea lui, în fapt o repetiție a cuvântului *dor* legat de al doilea *dor* cu prima vocală din limba română.

CUVÂNTUL, înainte de această preafrumoasă carte a poetului Radu Cârnci l-a obsedat o viață. Acest cuvânt este *DOR*, dar obsesia s-a transfigurat în iubire, iubirea, copleșită de Dor s-a întors în matricea inițială, s-a transformat în dor, a urmat drumul invers și a compus numele unei preasfinte și preafrumoase întrupări poetice, *DORADOR*. Cine va citi cu atenție și cu harul poetic înnăscut va putea reface drumul unui mare poet de la inspirație la cuvânt și de la cuvânt,

iar înapoi va resimți vibrațiile unor transfigurări ale celui mai frumos sentiment omenesc, cel care sigur nu e pentru o femeie cu trup frumos și nici a uneia cu chip de preafrumoasă neasemuită, nici a iubitei celei dintâi și a celei de pe urmă, având cel mai frumos și expresiv trup. Trupul este al păcatului, dorința este a șarpelui pitit în noi, plăcerea este a îngerului fugit și decăzut din cer: „Ci eu voi fi șoaptă, apoi gând sălășluindu-te”. CUVÂNTUL CA IUBIRE, DORADOR. Iar peste împărăția ta, Dorador – Un clopot de dor istovindu-se...” (pag. 30).

Cartea este lucrată, dăltuită, șlefuită, este o “Domnișoara Pogany”, a marelui Brâncuși... Am ca argument “păcatul inițial” al oricărui titlu, dar care poate fi și păcatul de pe urmă rezultat din prea multa și neîndurătoarea șlefuire a fiecărui vers. Iată ce obținem din înșiruirea titlurilor, după înțelesul pe care l-am dat acestei preafrumoase cărți: “Rugă/ Începutul de taină/Asemenea unui prinț după-ndelungul drum/ Unul în celălalt/Timpul de dragoste/ Pașii de duh/ Chip înmiresmat/ Sora mea de dor/ Înmiresmată de veșnicie/ Delirul de taină/ Zbor în doi/ Lângă tainele tale/ Am văzut zeii/ Ocrotește-mă, Dorador”. Îmi iau curajul să afirm că rostirea acestor titluri ca versuri, așa cum le-am perceput eu, sau într-o altă îngemănare a celui care le-a trăit și le-a dat prima respirație, compun unul dintre marile poeme ale lumii. Dumnezeu a vrut ca

citind și scriind aceste rânduri să am ca suport muzical un grupaj de melodii chinezești din ciclul ARTA CEAIULUI pe care le-am găsit pe internet pe un post de radio, HAPPY DAY. Este pentru mine o clipă unică să citesc asemenea poeme, să le caut înțelesurile adânci. Și să le scriu. Dorador este imaginea transfigurată a cuvântului iubire, cel mai frumos cuvânt pe care l-a rostit și l-a scris contemporanul nostru, poetul Radu Cârnci. Căutările spre aflarea cuvântului Dorador sunt tema acestor preafrumoase *Scrisori*. Sunt cuvinte scrise și rescrise de multe ori, acest lucru se vede din curgerea fără nici o opreliște a fiecărui cuvânt și a fiecărui vers.

Cine este Dorador? Este visul poetului născut din iubire, este obsesia iubirii, este neputința cunoașterii în întregime a celui mai frumos sentiment omenesc, este idealul poetic, este cheia de boltă a unei creații poetice care numără zeci de volume. Un poet contemporan cu noi lasă posterității o creație poetică de o mare frumusețe și un cuvânt, DORADOR. În *Ocrotește-mă, Dorador...* XV poetul ne dă dimensiunea incomensurabilă a acestui cuvânt: „Unde mă voi ascunde de mine? Unde mă voi duce?/Tu ești, Dorador, tu, cea fără-de-chip/Împrejurul meu cădelnițează miresmele Trupului tău.”

DORADOR îl va primi înapoi pe Radu Cârnci, CĂLĂTOR ÎN ȚARA CUVINTELOR.

ROTIREA SEMNELOR

Poezie

Adrian MIHĂESCU

Metamorfoze matinale

Am ajuns teferi înaintea
de mulgerea luminii
la Marele Rift al Memoriei
de unde obișnuiam să naufragiem
vis-à-vis de vis
ca o bisectoare în Ereignis
verzi și mâncați de omizi somnivore
când tu ai început să te fluturi crudă
ca o desperechere de proră
iar eu
să secret cerneală.

Un accident mai puțin mediatizat

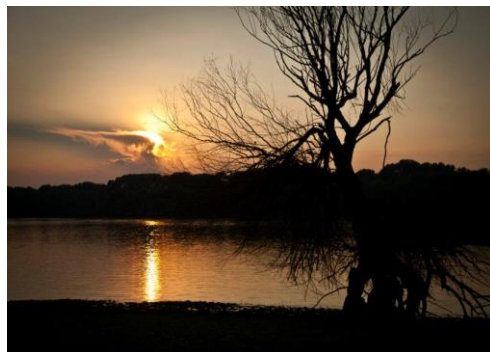
Stau ghemuit ca o ureche
lângă cavitatea lacătului
dominat de imaculata traversare.

Se îngână ceva despre această diversitate
asemenea unui bilanț
al încercărilor de loialitate
despre grajdurile spitalelor de psihiatrie
eram poftit înăuntru
să schimb bateriile beznei
îmi era și milă să urăsc
pentru a mă dezîndrăgosti
și mai ales pentru a nu mă naște
înainte de strivirea prematură cu cheia.

Mereu ceva e gata să se petreacă
să ne atragă în oul binecunoscut
cu brațele adâncului întinse
ca o jumătate de pasăre
ce zbate ora în care se zaharisește
nechezatul cuielor
ruginite de carne
și unde speranța e un magnet pe frigider
suntem degajările ceainicului
ce fierbe ura acestor lumi în travaliu
și câtă iubire în noi
de sub dărâmături
unde căutăm supraviețuitori.
Mă cunoști? Îți fac cu mâna.
Nu te ridica,
îți aduc micul dejun la pat.

Jūnin Toiro

Decojind portocaliul
se ating
limbile unui alt gust.

Eterna despărțire

Așa cum m-ai lăsat convertit la smoală
printre hematiile rutiere
suprasaturat de chipurile suprapuse
ale trecătorilor
mi-am amintit de cineva
într-una din plimbările în virtualitate
spunând că frumosul multului
nu e același
cu frumosul puținului
sper să-ți găsești acel bărbat
cu nume de erou grec
aș vrea să pot scrie aceste restanțe
dezodate de orice schelet metafizic
să te arăt acestor străini perfecți
așa cum mi te-ai arătat
cum mă asigurai
că am să iubesc din nou
dar azi te voi extrăda acestei dilatări
ce se propagă ca un asfințit

și luminile orașului se aprind
să-l cauterizeze.

Martora focului

Ca o improvizație de ploaie
se întind năvoadele
sub măduva îngerilor.

Noi, cei neregurgitați
o folosim la chituirea gurii de vărsare
a somnului
căscată de bormașina lui Fibonacci.

Cu cât interacționezi mai puțin
cu atât devii mai propriu numai ție
era gravat deasupra intrării în tâmplă
când a fost vărsată amfora cu cenușă
în constelația icrelor.
Toate găurile au devenit nectarifere.
Bea.

REPERE PENTRU NOUL AN

Cosmina Luciana VLAD

Cluj Napoca

Motto: "Fă întotdeauna ceea ce este bine, chiar dacă unii te vor ironiza și alții te vor împiedica."

(după Mark Twain)

Pacea, armonia, iubirea sunt valori morale care țin de viața noastră spirituală. Aplecați zilnic asupra lucrurilor materiale, preocupați de grijile familiei sau ale profesiei uităm de *nevoile noastre sufletești*. A fi pașnic, armonios, amabil și politicos, blând și conciliant înseamnă a avea o conduită care ne pune în relație cu Universul. Atunci avem parte de susținere divină, atunci frecventăm biserica cu rost. Rugăciunile ne sunt ascultate, pentru că punem intențiile noastre în rezonanță cu armonia universală.

De aceea, când ceva nu merge cum dorim sau când atragem ceva neplăcut sau când nu putem duce la bun sfârșit ceea ce ne-am propus, cu siguranță că intenția noastră nu are vibrația potrivită. Nu ne vom necăji, ci brusc vom conferi acțiunilor noastre lumină și armonie dumnezeiască. Tot ceea ce este armonios este susținut în plan dumnezeiesc, iar tot ce este dizarmonios este împiedicat să se realizeze. Dar această disociere este altfel judecată de om și altfel de Dumnezeu. De aceea vom spune adesea: «Doamne, dă-mi sănătate și tot

ce știi că am nevoie. Eu respect voia Ta!»

Pentru a da glas sincronicităților fericite, vom fi atenți cu ce intrăm în contact, cu imagini încântătoare, sau suntem asaltați de vorbe și situații neplăcute. *Este bine să ne unim cu Frumosul*, admirând răsăritul de soare, marea întinsă, izvorul zglobiu, crestele munților, câmpul cu flori.

O viziune energetică și spirituală asupra lumii o avem și prin mâncarea preponderent vegetariană. Energia pe care ne-o dă un măr este total diferită de energia dată de o friptură de porc. Vibrația alimentelor pe care le introducem în corp ne aduc sănătate și echilibru sau stare de inconfort fizic. De aceea, hrana *trebuie să fie variată, colorată și valoroasă din punct de vedere nutrițional*. Apoi, aerul curat, apa pură, mișcarea, lumina soarelui, respectarea igienei, pacea inimii sunt alte elemente care converg spre *vitalitate și întărirea sistemului imunitar*.

Dacă privim viața în termeni de energie și vibrație, vom ști că ne energizăm cu tot ce înseamnă bine, adevăr și frumos, cu tot ce ne încântă și

ne trezește sentimente înălțătoare. În mod *conștient* vom acționa întotdeauna rațional și cu dăruire, decizi să obținem starea de bine. Iisus ne spune clar: «Nu vă îngrijorați pentru ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngrijora de ea însăși. Ajunge zilei necazul ei.» Datoria noastră este să trăim integrați în prezent, senini și toleranți, empatici și amabili, pentru a petrece ziua concentrați pe obiective, dar atenți, pricepuți și relaxați, pentru a atinge nivelul de reușită, satisfacție și mulțumire.

Cu cât consumăm energie regretând trecutul și îngrijorându-ne de viitor, cu atât vitalitatea și vigoarea organismului scade. Gânduri de tot felul ne tulbură, iar bucuria de viață este departe de noi.

«Povestea spune că un tânăr studios, animat de o dorință arzătoare de a ști, află de la un călător că în cetatea vecină trăiește un om fără pereche, înzestrat cu toate virtuțile. El lucra ca fierar, precum au lucrat tatăl său și bunicul său. De îndată, tânărul se pregăti de drum. Aflat în fața fierarului spuse:

- Am venit la dumneata, fiind dornic de cunoaștere. Vreau să-mi dai știința vieții.

- Bine. Ia frânghia și trage.

Și trase la foale până seara, și a doua zi, și a treia... Așa s-au scurs cinci ani cu trudă și tăcere. Tânărul supus a lucrat cu pricepere și nu a pus întrebări. Ceilalți lucrători, dacă doreau să știe ceva, scriau pe o hârtie întrebarea și o înmânau dascălului lor.

Acesta citea și, fie arunca hârtia în foc, semn că întrebarea nu merita răspuns, fie băga hârtia în buzunar. A doua zi, răspunsul era scris pe tabla din atelier. După alți cinci ani de efort și concentrare, tânărul ajunsese la capătul perioadei de ucenicie. Bătrânul fierar îl îmbrățișă și fără a rosti vreun cuvânt, îl privi cu dragoste. Tânărul care venise dornic de cunoaștere se simțea un bărbat plin de poftă de viață și forță interioară. El venise să deprindă știință și deprinsese cea mai frumoasă calitate – răbdarea. S-a întors acasă și a dus o viață cinstită și tihnită.»

Pentru fiecare dintre noi viața trebuie să aibă însemnătate. Iar una dintre virtuțile care ne ajută să avem o stare de bine emoțională și mentală este *răbdarea*. Opusă ei se află enervarea, cu un convoi de aliate: neliniște, agitație, furie, impulsivitate, nerăbdare, nerușinare. A acționa cu cumpătare și bună cuviință înseamnă a fi inteligent și capabil de autocontrol. A ști când și ce promiți, când și ce speri, când și ce aștepti este crucial. Fiecare simte cum să procedeze pentru a se dovedi cu simțul măsurii și cu respect pentru toți, când nu se lasă purtat de val... Acest val este propriul negativism, care își cere dreptul de a se manifesta. Bineînțeles că ne simțim obosiți, pustiți și dezinteresați de un țel înalt.

O atitudine pozitivă în fața vieții permite Universului să ne ghideze spre ceea ce este cel mai potrivit pentru noi: să descoperim locul, rolul și rostul nostru în lume. Aceasta

presupune să ne fi format o conduită morală, un set de valori și un ideal de viață. Astfel, putem fi *în armonie cu noi înșine* și ne putem crea fericirea visată. A fi fericit este un proiect minunat. Dar, și dacă am fi în sincronitate cu un accident, trebuie să îl vedem tot spre binele nostru, de vreme ce acesta a fost în planul lui Dumnezeu. Nu ne vom mânia, ci vom reflecta asupra «lecției care ne este predată». O atitudine deschisă, receptivă de a învăța permanent ne va fi utilă ca să evoluăm din punct de vedere spiritual. Când ne deschidem spre *intenții bune și rugă sincere* ne aliniem la binele nostru, și Universul ne va presăra calea cu o mulțime de momente frumoase.

Trăim într-o lume a vibrațiilor. Peste tot în jurul nostru se află vibrații de toate tipurile și frecvențele: pozitive și negative. În funcție de atitudinea pe care o vom adopta, oportunitățile, posibilitățile și ocaziile de a obține reușite și succese vor fi mai dese sau mai rare. Expresia «nimic nu e întâmplător» se referă tocmai la *puterea de a atrage conjuncturi favorabile* și «coincidente» fericite.

Mulți au o extraordinară intuiție care îi ghidează, alții cer ajutor divin permanent, iar alții muncesc din greu pentru orice realizare. Dacă, neinspirăți fiind, vom face alegeri nepotrivite, nu vom dispera, împlinirea va întârzia, dar dacă o merităm și ne vom pregăti s-o primim, vom avea parte de ea, cu siguranță!

Nu vom forța lucrurile, nu vom dispera dacă ele trenează și nu apar

semne evidente de împlinire. Vom fi atenți la «mesajele» care ne vor atenționa asupra unor eventuale greșeli și asupra schimbărilor de percepție și atitudine ce trebuie făcute pentru a încheia cu bine orice proiect de viață.

Devotamentul și implicarea ne sunt de folos. Orice reușită cere un preț de efort, de participare, de determinare, de timp și de voință. Fiecare are «daruri consistente», trebuie doar să le pună la treabă pentru a-și construi succesul. Fiecare este *lider pe domeniul său*, pe care îl va administra cu măiestrie.

Colaborarea, cooperarea, relaționarea se realizează când funcționează și empatia și iertarea. Dacă exigența este exagerată, dacă gentilețea și politețea sunt uitate, succesul întârzie sau vine fără bucurie. Menționăm ca prioritar domeniul spiritual. Spiritul Sfânt trebuie implorat pentru toate împlinirile vizate pentru Noul An. Vom face rugăciuni de laudă, de cântă, de mulțumire și, la final, de cerere. Nu vom uita să ne rugăm pentru semenii noștri, pentru țară și pentru pacea lumii.

Foarte utile pentru a ne păstra mintea ageră sunt lecturile în ceasurile de dulce destindere, cu scopul de a cunoaște mai bine comorile din inima noastră. Recomandate sunt: Hal Urban, «Alegeri care îți schimbă viața»; C.L. Vlad, «Comorile inimii»; S. Smiles, «Ajută-te singur» și alte cărți care vizează dezvoltarea personală, aflate în librării. Un an cu împliniri!

Poezii

Luca CIPOLLA

Luca Cipolla

Back home

Roteando,
le mie cellule ho sperso
e donato al vento,
intrecciate a fili di
arabesco...
note indecifrabili
che raccolgo
nel meccanismo simile
ad orologio squassato e
sei tu, sono io,
riportati a casa
feriti;
ci ridestiamo colore,
iridi, papaveri
e spighe che
lavano il dolore
nell'aura d'ambra che avvolge
il sangue speso
e lo perde dentro
un semplice ricordo...

Back home

Rotind,
celulele mi-am pierdut
și dăruit vântului,
împletite la firele de
arabesc...
note indescifrabile
care adună
în mecanismul similar
al unui ceas zguduit și
ești tu, sunt eu,
readuși acasă,
răniți;
ne redeșteptăm culoare,
curcubeie, maci
și spice care
spală durerea
în aura ambrei
înfășurând sângele risipit
și-l pierde într-o
simplă amintire...

Cronograf

Cleopatra

Eri raccolta all'ombra
dei pensieri-nebbia,
quella madre
che più non scorgo,
eclissata dal mio ego,
un deserto
che l'immagine risalta.
Cleopatra,
temevi un dì la serpe,
dico, anche di pezza,
e fra le dita leggevi
il mio destino... poi,
scivolata nello spazio d'un atomo,
vidi la tua forma
accecarmi
ed il mio sguardo teso
ad una goccia di rimpianto
e di beata gioia.

Seta

Il tuo sorriso era seta,
accogliente velluto,
coperta,
due occhi ossidiana
rilucenti al buio,
chissà quale carovana
dietro le quinte
l'accompagnava,
quali impavidi corsieri
su steppe ardenti
e poi...il freddo.
Seta... il tuo perdono, coscienza,
fendevi anche la notte
come un faro imperituro
e poi... ti lasciavi
intangibile presa
marginale, prevalente...

Cleopatra

Erai reculeasă la umbra
gândurilor-ceață,
mama aceea
ce n-o mai zăresc,
eclipsată de egoul meu,
un deșert
pe care imaginea îl subliniază.
Cleopatra,
o zi te temei de șerpi,
vreau să spun, și din cârpă,
și între degete citeai
destinul meu... apoi,
alunecată în spațiul unui atom,
văzui forma ta
să mă orbească
și privirea mea țintită
spre o picătură a regretului
și a bucuriei fericite.

Mătase

Zâmbetul tău era mătase,
catifea primitoare,
pătură,
doi ochi-obsidian
strălucitori în întuneric,
cine știe ce caravană
în culise îl însoțea,
ce neînfricați armăsari
pe stepe fierbinți
și apoi... frigul.
Mătase... iertarea ta, conștiință,
despicai și noaptea
ca un far nepieritor
și apoi... te lăsai
prins intangibil
marginal, prevalent...

Chiara d'Assisi

Le tenebre si fan leggere
e rischiaran d'improvviso,
non è facile contare
le promesse disattese...
ma tu, correndo
su prati rossi, fossi,
hai cancellato una lacrima
e l'istante precedente.
La casa era dismessa,
misero sdentato sorriso,
la tua mano accogliente
a porgere il pane.
Scesi anch'io
e t'aspettava il matto
in partenza per Roma,
inciampai e per un istante...
l'acqua smise di segnare
il ruscello,
non più un sussurro
o verso d'allodola...
mi reclamò la notte.

Clara din Assisi

Tenebrele se ușurează
și însenină deodată,
nu sunt ușor de socotit
promisiunile încălțate...
dar tu, alergând
pe pajiști roșii, șanțuri,
ai șters o lacrimă
și clipa mai devreme.
Casa era părăsită,
zâmbet mizer și știrb,
mâna ta primitoare
care întindea pâinea.
Am coborât și eu
și te aștepta nebunul
plecând spre Roma,
m-am împiedicat și pentr-o clipă...
apa se lăsa de imprimat pârâul,
nu mai era un șopot
sau viers de ciocârlie...
mă reclamă noaptea.

SOLDUBA, STRĂVECHE VATRĂ ROMÂNEASCĂ

II

Istorie

Ioan SUCIU

Anul acesta se împlinesc 671 de ani de existență de la prima atestare documentară din anul 1346 a localității Solduba, care este a doua ca vechime după satul Hodișa, atestată documentar la 1271.

Restul satelor codrene au fost atestate documentar la 1424, cu aproape un secol mai târziu decât localitatea Solduba, care la data atestării (1346) era compusă din 3 așezări: Cetatea Solduba, sub poalele Codrului, iar mai jos pe cursul pârâului Iegheriște un sătuc numit Dedemez și mai jos Solduba. Proprietarul care a unit cele 3 sate la 1346 a fost Machyadi care, ulterior, din cauza datoriilor acumulate în timp, nu a mai putut administra cele 3 localități, fiind nevoit să le dea în zălog (ipotecare) familiei Karolyi Simion. Actele de cedare au fost parafate la Capitlul de la Oradea, care stau ca martor al atestării documentare a celor 3 localități. În această perioadă, în fruntea Regatului Maghiar se afla Ludovic I cel Mare (21 iulie 1342 – 10 septembrie 1382), născut la 3 martie 1326, fiul lui Carol Robert din dinastia Anjou, iar voievod al Transilvaniei era Andrei Lakfi.

Cu toate că această perioadă era considerată o „epocă de aur”, Transilvania era măcinată de o epidemie de ciumă și de năvălirea tătarilor. În fruntea armatei transilvane era chiar Andrei Lakfi, care va măcelări hoardele tătare, luându-l prizonier pe marele principe tătar, Almoș, urmând să fie decapitat chiar de voievodul român. La această bătălie au participat și oșteni din Solduba. Voievodul solicită prezența regelui Ludovic I în Transilvania, unde la 15 septembrie 1349 repune în drepturi familia Drăgoșeștilor (Dragfyi), în posesia căreia a intrat mai târziu și satul Solduba.

Viața religioasă a satului

Din cele mai vechi timpuri locuitorii din zona Codrului au fost creștini români (possessiones olachales). Astfel că aici creștinarea nu s-a făcut la o anumită dată, precum a sărbilor croați în anul 640 după Hristos, a bulgarilor la 850 sub țarul – cneazul Boris, a rușilor la 980-1015 sub cneazul Vladimir sau a ungarilor în jurul anilor 997-1030 sub regele Ștefan I cel Sfânt¹ ci în timp,

¹ Ioan Georgescu, *Istoria bisericii creștine universale*, Ediția III-a, Blaj, 1931, p. 41, 42;

procesul de creștinare începând în primele secole după Hristos prin misiunea apostolului Andrei² și continuând cu nașterea poporului nostru³. În secolele XIII și XIV, organizarea vieții religioase în satele codrene a fost influențată de popoarele slave⁴. În Comitatul Sătmar, respectiv în Solduba, în secolele XV-XVI în partea de nord a țării existau două categorii de lăcașuri de cult: mănăstirile în locuri izolate și bisericile parohiale în vatra satului⁵. În secolele XIV-XV Familia Drăgoșeștilor de Beltiug, de care aparținea și Solduba, comiți ai Sătmarului, au protejat elementul românesc din zona Codrului⁶. Toți din familia Drăgoșeștilor au fost ctitori de mănăstiri și biserici, probabil ei au construit și prima Biserică de Lemn din Solduba după anul 1400, când aceasta aparținea de Mănăstirea Peri⁷, iar în secolul al XVI-lea aparținea de Episcopia Muncaci, mai apoi trecând la Episcopia Oradea⁸. Despre prima

Biserică de Lemn construită după anul 1400 nu s-au păstrat documente, știindu-se doar că a rezistat în timp până în anul 1863, când a fost demolată și a început construcția celei de a doua Biserici de Lemn⁹, sfințită în anul 1865, care a funcționat până în anul 1946, timp de 81 de ani, când a fost sfințită biserica din cărămidă, cea actuală, care anul acesta împlinește 71 de ani și care poate fi catalogată drept monument de arhitectură. În continuare vom face o incursiune pe bază de documente istorice a bisericilor din Solduba și a „Șematismelor” (dări de seamă bisericesti) din Episcopiiile: Muncaci, Oradea, Gherla și Satu Mare între anii 1810-1946 timp de 136 ani.

1810. După cum rezultă din documentele vremii (Șematismul Episcopiei Muncaci) în Solduba a existat o Biserică de Lemn foarte veche (prima biserică de lemn) cu hramul Sf Arh. Mihail și Gavril amintită la 1810 ca filială a Protopopiatului Medișa, a cărei preot oficia serviciul religios a celor 40 de gospodării cât avea satul la aceea

² Ioan Godja, *Văleni Maramureș*, Cluj Napoca, 2007, p. 105;

³ Ioan Ciornău, *Couna Andrid*, Simeria, 2002, p. 70, 71;

⁴ Mircea Păcurariu, *Istoria bisericii românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918*, Cluj Napoca, 1992, p. 46-50;

⁵ Radu Popa, *Țara Maramureșului în sec. al XIV-lea*, București, 1970, p. 216;

⁶ Ion Drăgan, *Nobilimea românească din Transilvania între anii 1440-1514*, București, 2000, p. 306, 307;

⁷ Marian Nicolae Tomi, *Maramureșul istoric în date*, Cluj Napoca, 2000, p. 36,37;

⁸ Ovidiu Ghita, *Nașterea unei biserici*, Cluj Napoca, 2001, p. 175-198;

⁹ *Șematismul veneratului cler al Eparhiei Maramureșului*, Baia Mare, 1936, p. 57.

vreme, care se numea Săldăbașiul de Codru (Solduba), cu 290 credincioși.

1816. Parohia Solduba la 1816 făcea parte din Dieceza Episcopia Muncaci, Protopopiatul Medişa din districtul Codru Protopop A.R.D. Andreas Pall. Aici slujea preotul Ungur Ioan (D. Ioannes Magyar) la cei 341 de credincioși în Biserica de lemn veche. Între anii 1810 și 1816 numărul credincioșilor a crescut cu 51 pe o perioadă de 6 ani.

1824. Protopopiatul Medişa, filiala Solduba, parohie antică (veche) cu 706 credincioși; nu sunt defalcați între cele 2 sate, ci sunt însumăți împreună fără a ști câți au fost în fiecare sat, dar având populație egală, putem aproxima la 330 de credincioși care s-au alăturat noii Episcopii a Oradei.

1836. Parohia Solduba cu biserica veche de lemn din Protopopiatul Medişa cu 360 credincioși, preot administrator D. Ștefan Rezei. Între anii 1810 și 1836 numărul credincioșilor a crescut cu 70 persoane timp de 26 de ani.

1861. Parohie (filială) cu prima Biserică de Lemn din Districtul Codru cu 468 suflete. Slujba se oficia în limba română de către preotul Ioannes Kuuk. Între anii 1836 și 1861, timp de 25 de ani, numărul credincioșilor creștini a crescut cu 108 persoane.

1871. În anul 1865 a fost sfințită cea de a doua Biserică de Lemn care a funcționat până în anul 1946, când a fost sfințită biserica actuală din cărămidă, care arată foarte bine îngrijită la 71 de ani ai săi. Parohia Solduba, începând cu anul 1871, a avut preot în sat care oficia în limba română celor 498 de credincioși. A doua Biserică de Lemn aparținea de Districtul Codrului. Între anii 1861 și 1871, numărul credincioșilor a crescut cu 30 persoane.

1895. Din punct de vedere administrativ atât Protopopiatul Medişa, cât și filiala Solduba au trecut de la Districtul Codru la Districtul Supuru de Jos. A doua Biserică de lemn cu hramul Sf. Arh. Mihail și Gavril, cu un număr de 536 de credincioși, plus 10 evrei. Matricula bisericească veche în care au fost înscrși credincioșii (anul nașterii, căsătoriei și deces) a fost condusă de preoți din anul 1821. Din 1895 se înființează Școala Confesională condusă de preot și de cantorul învățător Andreas Palincașu. Predarea la clasă se făcea în limba română și maghiară la cei 80 de școlari din sat. Preot administrator era R.D. Alexandru Grama. Între anii 1871 și 1895, timp de 24 de ani, numărul credincioșilor a crescut cu 38 de persoane.

1900. În Parohia Solduba numărul credincioșilor era de 538 și 10 evrei. A doua Biserică de Lemn administrată de R.D. Alexander Gramma. Școala Confesională avea 60 școlari îndrumați de Cantorul Docus Ignatus Botișiu.

Matricola bisericească de la anul 1821. Între 1895 și 1900, numărul credincioșilor a sporit cu 2 persoane.

1908. O altă însemnare despre a doua Biserică de Lemn din Săldăbagiu de Codru (Solduba) găsim în documentele din anul 1908. Satul avea 101 case și 583 de persoane dintre care 16 evrei deci 567 credincioși. Oficiul religios era asigurat de preotul din Medișa, iar biserica avea statut de filială a Protopopiatului Medișa.

1909. Biserica de Lemn (a doua) filie a Protopopiatului Medișa din Districtul Supuru de Jos. Satul se numea Bükszoldobagy (Solduba Codrului) din Comitatul Sătmar. Preotul stabilit în sat, Ioannes S. Sălăgian, ocupa și postul de învățător la cei 31 de băieți și 36 de fetițe, iar la Școala de Repetiție erau 11 bărbați și 15 femei cu predare în limba română. Avera bisericească, 19,70 iughere pământ arătar, iar cantorul 2,96 iughere cadastrale. Matricola bisericească din anul 1821. Prim curator Gh. Bercean. În perioada dintre anii 1900 și 1909 populația a scăzut pentru prima dată cu 56 de credincioși. Una din cauzele scăderii populației din această perioadă ar fi: în acest timp codrul a fost tăiat la ras, iar între satele Solduba și Cuța s-au format adevărate colonii, în Codru, de exemplu, deasupra

satului Cuța s-a format Satul de Codru, unde s-au mutat multe familii din satele vecine și care a rezistat în timp până în anul 1936, iar familiile tăietorilor de lemne au fost înregistrate aici, iar o parte au plecat în SUA.

1917. Din statutul personalului din cadrul Episcopiei Oradei avem următoarele informații: A doua Biserică de Lemn din Solduba – Codrului (Bükszoldobagy) aparținând de Protopopiatul Medișa. Preot Georgius Mărcuș, mobilizat pe frontul din primul război mondial, iar la biserică a rămas numai cantorul Ioannes Hirț. Nu există mențiuni despre numărul credincioșilor, bărbații fiind mobilizați pe front, iar biserica în unele perioade era închisă din cauza războiului, la fel și școala, care a avut aceeași soartă.

1936. Din șematismul Eparhiei Gr. Cat. a Maramureșului pe anul 1936 aflăm următoarele: în satul Solduba există a doua Biseică de Lemn din 1865. Preot On. Gheorghe Pap din Medișa. Matricola bisericească din 1821 și 1822. Cantor Sabin Seremii. Numărul sufletelor era de 772. În intervalul dintre anii 1810 și 1936, pe o perioadă de 126 de ani, numărul credincioșilor a crescut cu 482 persoane.

Va urma

Cuprins:

Vasile CONIOȘI-MESTEȘANU – <i>Editorial</i> – <i>BECIUL CU PORUMBEI ALBI</i>	2
Nichita DANILOV – <i>Poezie</i>	4
Prof. Dr. Const. MIU – <i>Eseu</i> – <i>LOGODNA CONTEMPLAȚIEI NOETICE</i> (în <i>Ultimele sonete...</i>).....	6
Christian W. SCHENK – <i>Poezie</i> – <i>ELEGIE</i>	11
Loredana A. ȘTIRBU – <i>Proză</i> – <i>OGLINDA GORGONEI</i>	14
Alex VICOL – <i>Debut</i> – <i>Poezie</i>	19
Adriana UNGUREANU – <i>Eseu</i> – <i>IULIA HAȘDEU</i> – <i>ÎNTRE VIAȚĂ ȘI NEMURIRE</i>	21
Felician POP – <i>PLASTIC!</i>	24
Teodor DUME – <i>Poezie</i>	26
Vasile CONIOȘI-MESTEȘANU – <i>Recenzie</i> – <i>BOCETUL ȘAMANULUI</i> <i>de Bogdan Crivăț</i>	28
Ioan Sorin USCA – <i>Proză</i> – <i>CENUȘĂREASA</i>	30
Petru-Ioan GÂRDA – <i>Colțul verde al haijinului</i>	32
Prof. Dr. Viorel ROMAN – <i>Ocean</i> – <i>OCCIDENT VS ORIENT</i>	33
Florina ISACHE – <i>Poezie</i>	37
Veronica PAVEL LERNER – <i>Ritmuri paralele</i> – <i>CINE MAI ARE AZI</i> <i>RĂBDARE SĂ CITEASCĂ DESPRE... RĂBDARE?</i>	39
Francisc Edmund BALOGH – <i>Poezie</i>	41
Aurel ANGHEL – <i>Recenzie</i> – <i>Radu Cârnelci,</i> <i>SCRISORILE CĂTRE DORADOR</i>	42
Adrian MIHĂESCU – <i>Poezie</i> – <i>ROTIREA SEMNELOR</i>	44
Cosmina Luciana VLAD – <i>REPERE PENTRU NOUL AN</i>	46
Luca CIPOLLA – <i>Poezii</i>	49
Ioan SUCIU – <i>Istorie</i> – <i>SOLDUBA, STRĂVECHE</i> <i>VATRĂ ROMÂNEASCĂ (II)</i>	52